

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Három hónapra 8 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Három hónapra 9 k. 40 f.

HIRDETÉREK:
 4-heteses petty sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Egyetlen petty sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 332.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szombat, november 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Berzeviczy bejelentésmondását.
- Ujltások a Máv.-nál.
- Uj utcanyitás
- Tisztogatás a Magyar Banknál.
- Regula kegyelmi kérvénye.
- Ellélték a Népszavát.
- A törökök előrenyomulása.
- Cserben hagyott birodalmi kancellár.
- Nemzet és társadalom.
- Tarkaságok.

A háboru fordulata.

Arad, november 3.

Sajnos, a diplomáciának is vérszagra van szüksége, hogy közömbösségéből eszméljen. Amíg a tripolisi kérdés csak úgy festett, mint Olaszországnak hódító, feltartóztatlan fölvonulása, a nagyhatalmak komoly békeközvetítés helyett csak áhitatos tanácsot adtak Törökországnak, mondván: nyugodjék be a meg nem változtathatóba. Most azonban, hogy az északafrikai földön könyörtelen mészárlások folynak, amelyek ujabban az olaszok hadiszerencsését esorbítják s a háboru kegyetlenségei mellé a kolerának gyilkos pusztítása sorakozik: most, ugyilátszik, megmozdulnak és közbelépésre szánják magukat a diplomataik.

A szép napnak már csak az emléke él, amikor az olasz trikolorot felvonták Tripolisz fővárosának ormára. Itália örömmámorban uszott a szerencsés kezdet hírére s egy balfordulat

bekövetkeztét — megfelekedve az aduai katasztrófa intelmeiről — csaknem kizárták tekintette. A siker mindig imponál, most sem késett ezt tenni: így érezte a külföld mindenütt önkéntelenül. Törökország felé még a barátai is bizonyos szánalommal néztek, amiért ily könnyű volt elbánni vele. Az offenziva váratlansága, a tripolisi fegyveres védő erő elégtelensége, a Törökország segélyforrásaitól való távolság s az ottomán tengeri haderő hiányossága ugyan sokat megmagyaráztak. Mégis visszasan hatott, hogy az ellentállás mennyire gyenge s a helyőrségek mily rövidesen ürítik ki, hagyják cserben a legfontosabb pozíciókat. Ezek után a benyomás az volt a világon, hogy a háboru nem tarthat soká: a céljához ért egyik s a balvégzetbe belenyugvó másik fél hajlani fog a békeközvetítésre. Csak a diplomácia nem mozdult ki várakozó álláspontjából, beérve ama kis sikerrel, a mit a háboru lokalizálásával és a Balkán-területről való elzárása által elért. Most egyszerre fordulat jelei mutatkoznak. A tartomány mélyéből a katonailag szervezett arab törzsek a sivatagba hátrált török csapatokkal egyesültek, s oázisok oltalma alatt nagy tulerővel támadják meg az olasz megszálló sereget.

Itália offenziv lökésére megjött az ellenlökés, s az eredményről a legellentétebb hírek járják be a világot. Török források elhatározó győ-

zelemről vélnek tudni. Egyik-másik telegram egy második aduai katasztrófát jelent. Ha a tudósítások alaposak, akkor a mozlim hadak máris visszafoglalták az elvesztett terénomot, Tripolisz ormán ismét a padisah zászlaja leng s az olasz invázió kudarcot szenvedett: a csapatok vereséggel visszaszorultak, egyes csapatrészek megsemmisültek, maga az olasz főparancsnok álitólag hadi fogságba jutott.

Most persze Törökországon a sor, hogy örömben usszék, Konstantinápoly illuminál s a szultánt ujjongva ünneplik. Itáliából ellenben a ránézve végzetesen hangzó Hiob-hírek hiteles voltát tagadják, tartalmukat cáfolják, mindössze annyit ismernek el, hogy Tripolisz körül nagy harcok dülnek több nap óta már, mindeddig döntetlenül. Hogyan állnak a dolgok voltaképp, egyelőre lehetetlen megállapítani. Bevárandók az újabb fejlemények, amik kétségtelenné fogják tenni, nova hajlott a hadi szerencse a válság e kritikus napjaiban. Hogy a törökök nem örülnek ok nélkül s az olasz forrásoknak van titkolni valójuk máris, azt ama további jelentések teszik gyaníthatóvá, melyek Itália egy újabb s nagyobb méretű expedicionális seregküldéséről értesítenek.

Arról van szó, hogy mintegy száz-ezer főnyi erősítés megy legközelebb az Afrikában harcoló hetvenezer olasz megsegítésére. Nem tudjuk, ebből is

Három esztendő.

Irta: Kantzsay Ferenc.

Magas kőfallal kerített, téglaburkolatu udvarra nézett a rácsos ablak. A kilátás nem volt változatos; sem szórakozást, sem megbékélést nem ígért. Egy csirke volt az egyetlen élő lény az udvaron — de nem sokáig él már; vasárnapra vették, akkor levágják — és két nap óta tipegett ide oda, csőrével végigkopogtatva a téglákat rendre, mert részeik közt — alkalmasint — egy buzaszemnek kell rejtőznie valahol.

Jeszzenszky odafönről, a rácsos ablakból, makacs elhatározással nézte — ámbár unta — a csirke próbálkozását, melybe ösztönös rendszert vitt. Mellesleg eszébe jutott, hogy amióta a szülői háztól, még mint gyermek, elszakadt: nem látott eleven csirkét. Sőt egészen megfejtkezett a csirkéről, mint állatról, érző és élő lényről. Azóta tejfőlös paprikás halmaz állapotban, tarhonyával, vagy esetleg kirántva gyakran jelentkezett pedig előtte e különös jószág, melynek, no nézd csak, szárnyai vannak, de nem tud igazából repülni; lábai is vannak, de nem tud velük határozottan lépkedni. Hanem mostan bezzeg — ráutalva a szük keretekbe határolt lét megfigyelésére — szükséges ez, különben megtévelyodik az ember. Ime, ez az ostoba kis jószág mennyi fáradozással keresi a buzaszemet, fűrkészvén egymás után, kihagyás nélkül, a téglák közti réseket, melyek közül fűszálak nőnek.

Ennyi a csirkével. Am, fájdalmasabb gondolatokat keltettek azok az akáclobok, melyek, immár sárgulóban, behusultak a magas kőfalat tetejéze, a falon túl nyüzsgő világból integetve. Virágosak voltak nemrég ezek a lombok; fehér és nehézzillatu jó virágok tarkázták a levelek üde zöldjét. Csakhogy ő akkor még kintjárt a többiekkel, ő: Jeszenszky Kálmán.

Hazamenet a hivatalból, már évek óta gyakran, naponta kétszer, elsétált e szigoru, magas kőfal mellett. Sohasem gondolt akkor-tájt azokra, akiket ez a baljóslatu kőfal, akárosak a temető sánca, örökre elszigetel övéiktől: barátaiktól, vagy ellenségeiktől, ami tökéletesen mindegy már, amikor valakit a fal mögé zárnak. Ki gondolna a hörtönlakókra? Azonban, egyszer... mégis! Mégis átfutott a bátán a hideg, eszébe jutva, hogy a gondok, azok a nehéz gondok utóvégre, majd egyszer: utoljára ide sodorják őt is, a talán nem sokára. És hogyan fog majd ide bemenni? Irtózatos. Kisérni fogják marcona küisejü, egyenruhás zord alakok, feltűzött szuronynyal. És az asszonyok, ah, majd az asszonyok a fútea leeresztett zsulugáterei mögöl nézik, lesik majd őt és borzongva mondogatják:

— Ni, ott kísérik Jeszenszky Kálmánt. Váltót hamisított.

...Ugy van, az akacák fehér virágaikkal hódító illatfelhőt árasztottak, tavasz volt és a nőknek uj kalapok kellek, cukrok és bolond ajándékokak... És éjjel zenéket

kellott rendezni holdfényes ablakok alatt... Mert éjente, pár pohár pezsgő és fejfájító kártyázás után édes volt a levegő; tiszta és csillagos az égbolt és az a holdvilág, csak az ne lett volna... A nappal szürke és közönséges utcák tömegéből a hold fénylése tündéri mesevárost varázsolt... Magától kívánczolt a dal, hogy zengésben törhessen ki a hegedük hurjain. Hogy sirt a száraz fa az ablakok alatt! Meg a nagybögő, mely öregesen jóakaratu dörmögéssel ütembe szedte a holdsugáron lebegő sóhajos vágyakat... A nagybögő, néha szinte mormogva mondogatta:

— Csak a szerelem, öregem! A többi nem ér semmit. Fiatalság és szerelem. Elj szabadon, vigan, ne törődjél a holnappal: mert mit ér a holnap, amikor ugyis öreg leszel...

A muzsika megrezentette az ablaküveget, mintha angyalok kopogtatnának. A férj mérgelődött, a felesége alvást szinlelt, pedig tudta a hamis, hogy neki muzsikáltat Kálmán.

Amde hiszen a lejáratú még teljes hat hónap. Fél esztendő. Addig százszor is nyerhet a kártyán, sőt a sorsjegyet is kihuzhatják. Ez az egész váltókölesön mindössze ezer korona. Nevetséges. És ha, akinek a nevét, utólagos beleegyezés reményében odsirta, ha Károly megtudná? Károly jó fiu. Többet, háromszor-négyszer annyit nyert már tőle kártyán ez a Károly és gazdag ember; mi az neki, ezer rongyos korona? Az is pénz? Mégis, nyugodtabb volna, ha már lejárat előtt visszaválthatta volna a váltót. — De hiszen hol van

mi igaz. De annyi bizonyosnak látszik, hogy Olaszország afrikai vállalata nagyobb akadályokba ütközött, mint a minőkre hadvezetősége számított s több nehézséget kell legyőznie, mint amelyekre készen állt. Könnyű sikerekről most már nem lehet szó. Ma a játszma még a remis-parthiek-hoz hasonlít, de ezen új erők beállítására az ellenfelek segélyforrásaiból nagyot változtathat. Hosszu küzdelemre van kilátás, kiszámíthatatlan esélyekkel.

Hacsak — s erre komoly jelek biztatnak — a nagyhatalmak komoly közbelépése a további emberpusztításnak elejét nem veszi s békét nem szerez. A békét most már nem lehet olyan olcsón megszerezni, mint ahogy a török győzelme előtt talán lehetett volna, de bizonyára így se lehetetlen s a nagyhatalmak lelkiismeretén mulik, ha annak érdekében minden lehetőt el nem követnek.

Berzeviczy bejelenti lemondását.

— Tisza István házelnök. — Meglepetések a hétfői ülésen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, november 3.

A békeakciók teljes kudarca után is kísért még itt-ott egy újabb békés kísérlet hira, de az ellenzéki pártok sokkal jobban belebonyolódtak egymástól eltérő nézetekbe az aktuális politikai kérdések terén, semhogy a békés kiegyenlítés józan tervével foglalkozhatnának. Elkerülhetetlennek látszik tehát, hogy az obstrukció megszüntetése helyett most már az obstrukció megakadályozása következzen.

Annai bizonyos, hogy a kormány és a többség már el is szánták magukat erre a föladatra és ez idő szerint csak az bizonytalan még, hogy a kisebbség harcával szemben mikor veszi föl az idáig békés hajlamu és türelmes többség a harcot. Sok valószínűség szól amellett, hogy már a Ház legközelebbi ülésén, hétfőn megkezdik az obstrukció ellen irányuló

akcióit, amelynek első lépése a házelnökség, illetve egyelőre Berzeviczy Albert elnök lemondása volna. Berzeviczy utódjául nem is emlegetnek mást, mint Tisza István grófot és ha ezt a kombinációt még illetékes helyről határozottan nem is erősítették meg, azt csak a politikai illendőség okozza, miután a jövődöbéli házelnök nem óhajt szándékáról addig nyilatkozni, amíg Berzeviczy valóban le nem mondott. Ha ez a lemondás — némileg meglepésszerűen — már hétfőn megtörténik, akkor megindul a házszabályok szigorubb alkalmazásával a technikai obstrukció ellen szóló küzdelem.

Tisza István házelnök ?

Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma visszatért Budapestre két napos pihenőjéből s visszaérkezésével már most előreláthatóan enyhülni fog az a nagy bizonytalanság, mely a békeakció meggyúsulása óta a politikai helyzetet jellemzi. Egyelőre azonban semmi olyan jelenség nem merült föl, amely fényt vetne a kormány várható elhatározásaira s a többség ép úgy, mint az ellenzék, a találgatásban leli kedvét. Az érdeklődést elsősorban az elnökválság dolga foglalkoztatja: Berzeviczy Albert lemondása és Tisza István gróf vállalkozása.

Azok a nyilatkozatok, melyeket Tisza a Ház legutolsó ülése alkalmából a folyosón tett, általában azt a meggyőződést keltették az ellenzéken, hogy Tisza elvállalja, talán máris elvállalta azt a föladatot, hogy a házszabályok rigorózus kezelésével lehetetlenné tegye az obstrukciót. Tisza nyomban megoáfolt ugyan minden idevonatkozó kijelentést, amelyet neki tulajdonítottak. Beavatott helyről úgy tudjuk azonban, hogy Tiszának az elnökségre való vállalkozása nem ép a legutóbbi eseményekhez fűződik, mint eshetőség pedig ma már szinte kétszer kettő bizonyossága.

Már a múlt esztendei bankvita alkalmával, mikor a Justh-párt ugyancsak obstrukcióval fenyegetőzött, felmerült a kormány részéről az a gondolat, vajon nem lesz e szükség a házszabályok szigorú alkalmazására. Tisza István gróf akkoriban olyan nyilatkozatokat tett bizalmasabb körben, a párt vezetőiből előtt, a melyekből e cél keresztülvitelére, az ő szemé-

lyes hajlandóságára lehetett következtetni. Tiszát barátai akkor s általában mindig, valahányszor ez az eshetőség szóba került, lebeszélni igyekeztek vállalkozásáról. Egyebek közt ellene vetették, hogy olyan veszedelmes pozíciót foglalna el, a hová háboru idején nem az admirálisokat szokták állítani, hanem pótolhatóbb embereket. Tisza ezekre az ellenvetésekre körülbelül ezzel válaszolt:

— Az én egyéniségem olyan, hogy soha haboztam azt teljesíteni, amit egyszer kötelességemnek ismertem föl. Az ilyen mérlegelésekben pedig a magam személyének érdekeit, vagy biztosságát soha se vettem számításba.

Tisza mostanában ismét gyakran tett ilyen és efféle nyilatkozatokat a pártban s akik őt közelebről ismerik, nem kételkednek benne, hogy Héderváry gróf első óhajára átveszi a Ház tanácskozásainak vezetését.

A munkapártban számolnak azzal a haraggal s azokkal a fenyegetőzésekkel is, melyekkel ellenzéki oldalról előreláthatóan fogadnák Tisza vállalkozását.

— Számítunk erre, — mondotta egy munkapárti politikus — s erős áramlat van a pártban arra, hogy Tisza vállalkozását a párt tagjai személyes ügyükké tegyék. Ugy értjük ezt, hogy készek vagyunk minden invektívát, amely Tisza személyét a szenvedelmek részéről érheti, olyan megiorlással utasítani vissza, amely pártatlanul és példa nélkül áll a parlamentek történetében...

Tisza elnökségét tehát készen áll a munkapárt a legenergikusabb módon támogatni, ha erre csakugyan sor kerül. Általában azonban még mindig nem adták föl a reménységet abban az irányban sem, hogy Berzeviczy Albertet sikerülni fog a házszabályok olyan értelmezésére kapacitálni, amelytől eddig idegenkedett s amelynek hiánya az obstrukció tultengését eddig lehetővé tette...

Mi lesz hétfőn.

A pártok különben egyelőre fölszigázott érdeklődéssel várják Héderváry Károly gróf miniszterelnök nyilatkozatát, melyet a politikai helyzetről a Ház hétfői ülésén tenni fog s amely bizonyosan meg fogja világítani a kormány legközelebbi szándékait is. A Fremden-

még a lejárat! Addig ezerszer lehet a bajon segíteni.

Május másodikán pedig az történt, hogy Károly, az önfeláldozónak és megértőnek képzelt jó barát félrehívta a kaszinóban:

— Meg ne lássalak többé itt, ebben az uri társaságban. Ha pedig holnap délig ki nem fizeted a váltót, melyet nevemre hamisítottál, ám viseld a következményeket.

Szédülve tántorgott haza. Nem mert hinni a Károly kegyetlenségében... Vagy talán remélt valami hihetetlen szerenest? Bizony, a revolverhez kellett volna nyulni; ezt is akarta; már épen indult, hogy vásárol efféle halálos szerszámot a boltban, amikor a királyi ügyész, akivel eddig te-tu barátok voltak az utcán melléje szegődött és csendesen így szólt hozzá:

— Most pedig, Jeszenszky, velem jön a hivatalomba, mintha sétálnánk. Kerüljük a feltűnést. Ha ellenszegül, szólok a rendőrnek.

Ment vele némán, engedelmesen és azóta itt van. Tavasz óta. Már idestova jön a tél és mire az első hó lehuil, az a fehér takaró esetleg az ő sirját is elborítja, melyen nem lesz egyetlen egy koszoru sem, egy árva szál virágocska sem. Hej pedig, ha csak egy része meglett volna annak a pénznek, amelyet virágra pazarolt, megmenekülhetett volna. Kivált-hatta volna a hamisított váltót.

Amig idebent a fogságban meg nem betegedett, halálosan és komolyan... akadtak addig bizarr eszméi. Hogy a bírákhoz, amikor a tárgyaláson ítéletre kerülne a sor, így fog valahogy beszélni:

— Csak a virágok miatt, tekintetes törvényszék! Tiszta szívvel, Isten és emberek előtt vallhatom: csak a virágok miatt. A virágot az Isten mindenki számára teremtette. Jogunk van a virághoz, mert az a legszebb az életben. És mégis egyesek kisajátítják, mondván, keressék ők és ennél fogva rabszolgaságban őrzik a krizantémumot, a rózsát, a szegfőt, a nefelejeseit, a rezedát, a gyöngyvirágot. Ha hozzányulok valamelyikhez: tolvaj lettem. De ha fizetek értük: nem vagyok tolvaj. És kellett a pénz. Sok leányt, asszonyt imádtam, virággal hódoltam nekik. Csokrok kellett, mindennap tiz is, néha husz is és a fizetésemből nem tellett. Igen, ez az egész. Nem dorbézolásra költöttem. Hanem virágokra.

De hát ez már beteges, tévelygő és szinte zavaros okoskodás volt. Maga Jeszenszky is csak haloványan érezte benne a bukdácsoló panaszt. Már hetek teltek el a rezárt vasajtó mögött. Már hetek óta nem látott sem leányt, sem asszonyt, sem virágot; és kezdett fájni a háta, a feje; éjszakánként a testét gyötrető forróság miatt vagy nem alhatott, vagy ha igen: rémes álmait látta. A halántékát veríték lepte el. Jött a köhögés. A fullasztó, a gyilkos köhögés. Gyógyulni nem akart, mégis ráküldték az orvost.

Ez jó, intelligens fiúnak bizonyult. Állta változatlanul a hajdani barátságát és tegeződést. Jeszenszky szomorú mosolylyal szólt rá:

— Persze, hogy tegezel... Miért ne? Én ugyanis meghalok nemsokára. Tüdővésem van. Talán, ha kedvez a szerenese, még a megbecstelenítő ítélet hozatala előtt kiszerve-

dek. De miért várjak odáig... Ha valóban barátom vagy, hozzávalami gyorsan öls mérget.

Az orvos vigasztalgatta.

— Ugyan kérlek! Még fölmenthetnek! Senki sem volt jelen, amikor Károly azt a váltót nem írta alá. Tagadj. Károlyt mindenki utálja és maga a főispán a napokban úgy nyilatkozott, hogy becstelenség, amit veled művelt. Te biztosan kifizetted volna legkésőbb a lejárat napján. Igaz-e? ... Szombathy Dezso pedig váltig azt hajtogatja, mért nem szóltál neki, hogy bajban vagy, ő kisegített volna szíves öröme.

— Tudom. Ilyenkor mindenki így beszél és játszva adja a nagylelkűt. Utólagosan. Ha épen tudni akarod, jártam én Szombathynál és közöltem vele Károly fenyegetését, hogy délig okvetlen rendeznem kell a váltót, adjon kölcsön ezer koronát. Nem adott. Kérek megtagadta... Ej, jobb nekem most már meghalni... Reményilem, tüdővész és előrehaladott állapotban, ugy-e, doktorkám?

— Csak egy kis kurát. Efelől száz évig élhatsz.

... A főtárgyalás tegnap délután ment végbe. A vádlottat a sok fölséges keresztkérdés roppant kifárasztotta. Minek faggatták anyyira, hiszen semmit sem tagadott? ... Az elnök kegyetlenül fontostkodott. Ismeri ugyszólván gyermekkorától és mégis megkérdezte: mi a neve, hol született, milyen vallásu és hogy volt-e már büntetve.

Amint a bírósági emelvényvel szemközt mereven állt, érezte, hogy mögötte feszül, iz-

blatt a nyilatkozattal kapcsolatosan, mint Bécsből jelentik, egyelőre ezt írja:

Ha most megkezdődik is az aktív ellenállás az obstrukció ellen, úgy az ellenzéki pártok nem panaszkodhatnak, hogy nem adtak nekik elég alkalmat arra, hogy jobb belátásra jussanak és tiszteességgel abbahagyják a technikai obstrukciót. Ha a magyar képviselőház többsége hétfőn lezárja a passzív ellenállás korszakát, hogy az aktív ellenállást kezdje meg, ez nem erőszakosság, nem az ellenzék jogainak megrövidítése. A házszabályon nem fog sérelem esni. Csak visszaélést és rendellenességet fognak meggátolni. A házszabályt az obstrukcióval szemben másképpen kell kezelni, mint rendes ellenzék ellen. Ezt a magyar kormány és a többség végre elismerte és szilárdan elhatározta.

A mai fővárosi estilapok azt találgatják, hogy mi lesz a Ház hétfői ülésén. A Budapesti Tudósító azt közli, hogy ezek a találgatások nem mondanak igazat. Nem igaz az, hogy Khuen miniszterelnök a hétfői ülés előtt Bécsbe menne audienciára. A Ház hétfői ülésén különben semmi nevezetes és rendkívüli nem fog történni.

A Pester Lloyd ezzel szemben jó forrásból arról értesül, hogy Berzeviczy hétfőn a Házban rövid beszéd kíséretében bejelenti lemondását. A két alelnök lemondása még nem befejezett dolog és valószínű, hogy egyelőre mindkét alelnök megtartja állását. Egyébként még mindig nagyon sok függ attól, hogy az ellenzék milyen magatartást tanúsít.

Khuen Berzeviczynél.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt háromnegyed tizenkét órakor titkára, Bárczy István kíséretében Berzeviczy Albert képviselőházi elnöknek a Newyork-palotában levő lakására hajtattott s látogatást tett az elnöknel és vele mintegy óra hosszúság tanácskozott.

A nemzeti munkapártban.

Ma este nagy óvációt rendeztek Tisza István grófnak mai nagszabásu előadása alkalmából. Később megjelent a klubban Khuen

gróf is, aki Tiszával hosszasan tanácskozott. Aztán Khuen és Tisza a párt alelnökével, Vojnics báróval és Dániel Gáborral tárgyaltak.

Ujtások a Máv.-nál.

— Megcsonkítják az aradi üzletvezetőség területét. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3.

Főként az ipari és a kereskedelmi érdekeltség naponta megismétlődő rohamot intéz az Államvasut ellen, fölpanaszolván a forgalom fogyatékosságát, a szállítás pontatlanságát, az állomási zavarokat s az ebből folyó országos közgazdasági kár ódiumát az Államvasutra hárítja át. Az Államvasut viszont részben elismerve a hibákat és ígérve azok javítását, a forgalmi zavar egy részéért a felelősséget visszahárítja a nagyszállítókra, akik ellen azt a vádat hangoztatja, hogy a maguk apró kényelmét és garasos érdekét is fője helyezik a köz érdekének, nem használják ki idejében a vasut normális teljesítő képességét, nem atarnak tudomást venni azokról a modern állomási berendezésekről, melyeket legutóbb a ki- és berakodás gyorsítása érdekében Budapesten létesítettek.

Igy fajul el a vita; a panasz szenvedelmessége arányában az Államvasut védekezésének a hangja is élesebb lesz. Nem lehet kétség az iránt, hogy az ellentét kiéleződése a közgazdasági élet oly szerveinél, melyek léte egymásra van utalva, a viszálykodó felek egyikének sem érdeke s ellentétben áll egy mindkettőjük fölött lévő nagyobb érdeknek, az ország érdekének. A kereskedelmi minisztérium egyik mértékadó és beavatott tényezője a Máv. vezetésében várható legújabb tervekről hosszasan nyilatkozott ma. Rátért azokra a hírekre, amelyek a középponti üzletvezetőség tervéről legutóbb forgalomba kerültek. Már betek óta rebesgetik, hogy e téren gyökeres reform készül, amennyiben a fővárosi jobb- és balparti üzletvezetőséget egyesíteni fogják, s ehhez az egységesített üzletvezetőséghez fogják csatolni

Szolnokot, Vácot, Hatvant, s valószínűen Székesfehérvárt. A szegedi üzletvezetőséghez csatolnák a Tisza jobb partján lévő vicinálisokat s az eddig Kolozsvárhoz kapcsolt Nagyváradot az aradi üzletvezetőség körébe osztanák be. Mindez intézkedéseknek az lenne a célja, hogy a fővárosi és vidéki forgalom zavarát enyhítsék.

— Az üzletvezetőségek szervezése és új beosztása tekintetében, — mondta az illető vezérember, — valóban több reformhoz jutottunk. Tapasztalatai meggyőződéssé érlelődött ugyanis a kereskedelmi minisztériumban az, hogy egy-egy üzletvezetőség körzetének nem szabad meghaladnia az 1200—1400 kilométert. Ezért az olyan üzletvezetőségeket, melyekhez ma hosszabb vonalrész tartozik, s melyek a forgalom könnyű áttekinthetőségét lehetetlenné teszik, mint például Szegeden, ahol 3000 kilométer, vagy Aradon, ahol 2000 kilométernél több vonal jut ma az ottani igazgatási szerv hatáskörébe, debaraszálásra törekszünk. A Szabadkán jövőre fölláttandó és a Temesvárott már fölláttott új üzletvezetőség terve a tehermentesítés jegyében született. Az előbbi a turterhelt Arad forgalmának egy részét vonja magához, az utóbbi pedig Szegedét. De az utóbbinak más hivatása is lesz a budapesti igazgatási reformmal kapcsolatban. A fővárosi pályaudvarokat ugyanis a forgalom egyöntetűsége és a fuvarozás zavartalansága érdekében rövid időn belül egyesíteni fogják, a jelenlegi vezetőség egyesítésével. Erre nézve ép a minap is történt lépés, midőn Ofnert, a jobbpárti üzletvezetőt, akinek lemondása hírét egyesek szereték volna forgalomba hozni, a minisztérium állásában véglegesítette. A főváros egyik pályaudvarát azonban, a Ferencvárosit kiveszik az egyesített budapesti állomások sorából és a szabadkaihoz kapcsolják.

Arra a kérdésre, hogy Nagyváradot Aradhoz fogják csatolni, ami Aradnak a temesvári üzletvezetőséggel elért tehermentesítését paralizálná, így válaszolt:

— Erről most határozottan nem nyilatkozhatom, mert ezek a dolgok a tervezés stádiumában vannak és tárgyalás alapját teszik a minisztériumban. Annyit mondhatok, hogy Nagyváradal szemben nem hiányozhat a hajlandóság, annál kevésbbé, mert centrálisan fekszik egy forgalmi rendszer középpontjában. Ami eredeti témánkat illeti, a forgalmi zavar elhárítására épült öt millió költséggel a gombosi hid is, melynek azonban kétfős hivatása lenne: az első, hogy Kelet Magyarországot Fiumével közvetlen forgalmi kapcsolatba hozza, a főváros elkerülésével, a másik, hogy szolgálja azt az eszmét, mely Hieronymiban bírt legteljesebb agitátorát: az Alföld nagy vasuti összeköttetését Boszniával és a Szandzsákon át valaha Szalonikivel... Kár, hogy ennek a nagyszabásu magyar törekvésnek az osztrákok újabb és újabb akadályt gördítenek az útjába. Ugyancsak osztrák megtorló intézkedésnek vehető az annabergi csatlakozás kikövetelésével szemben, hogy legfontosabb nemzetközi vonalunk a kassa-oderbergi forgalmát a vonatok számának hatvanra való redukálásával akarják megnyomorítani, amivel ugy Poroszország, mint Oroszország felé való forgalmunkban súlyos zavarok fognak ránk zudulni, ha csak a magyar közvélemény ebben a kérdésben az osztrák sajtó mintájára szervezeten nem áll a kormány mögé, hogy annak álláspontját minden kötődéssel és szükkeblüsséggel szemben megerősítse.

zik, lángol a kisvárosi kíváncsiság. Egy órahosszat kibírt, de aztán hátrafordította a fejét. A hallgatóság padsoraiban a lányok és az asszonyok, akikre a virágokat egykor pazarul szórta. Ettől fellázadt a vére és elájult a szegény.

Ezért az ítélethirdetést mára kellett halasztani. Ma délelőtt tizenegy órára. Jeszenszky Kálmán nem kíváncsi már az ítéletre, de az emberek annál inkább. És mindez a kálvária a virágok miatt; jaj a virágok miatt;

Az orvos előbb benézett a cellába, megtudakolni, van-e a vádlottnak jártányi ereje személyesen megjelenni ítélező bírái előtt.

— Erősnek érzem magam! — mondotta.

— De kérlek, ha parancsolod — készségeskedett az orvos — azt mondom majd, hogy nagyon gyenge vagy. És a bíróság bejön ide, az ágyadhoz. Felolvassák itten az ítéletet.

— Elítélnek?

Az orvos hallgatott.

— Tehát igen? — riadt fel a szerencsétlen ember — és ha már ide jutottam, mond meg, sokáig kell-e tünnöm ezt a gyalázatot? Nem volna-e célszerűbb, ha megmérgezhethném magam? Adjál valami mérget, az Isten szerelmére...

— Nem szükséges.

Jeszenszky köhögési roham vett erőt. Fekő arcán keserű barázdák keletkeztek és mély szögödreiben gyanakvó tekintet parazsa izzott.

— Te, doktor! Vagyok-e én olyan becsületes, mint azok, akik odakint szaladgálnak szabadon?

— Vagy. Csak náluk szerencsétlenebb.

— Add hát a kezdet. Ne légy most orvos. Légy gentleman. Becsületes férfi módjára mondd meg a férfi szemébe az igazat: meddig élhettek még?

Az orvos nem akart szólni.

— Kérlek, ez roppant fontos. Tudni akarom. Elképzelheted, hogy meguntam az életemet. Felelj nyíltan: élek-e még egy hónapig?

Az orvos tagadólag rázta a fejét, kezét fogott a vádlottal és elment.

Jöttek azután a fogházőrök. Szédülés. Kököcsás folyosók. Ajtók. Lépcsők. Morajlás... és bent van megint a főtárgyalási teremben.

— Ó felsége a király nevében...

— ...Három évi fogház...

Ezzel jött vissza a cellába, már nem vizsgálati fogoly, hanem mint rab. És nézte Jeszenszky Kálmán a vasrácsos ablakból a börtönőr csirkéjét, amely még mindig kereste a buzaszemet a téglás udvaron. A csirkét most nagyobb érdeklődéssel nézte és... és bizott valamiben.

Remélt valamit.

Lett egy halovány reménye és fennhangon, a mit itt a fogságban szokásul fölvetett, így beszélt magában, zagyva szókat.

— Oh, hála Istennek. Három évi fogház. Tehát öt biztosra veszik, hogy nem halok meg. Kell élnem legalább három évig, másképp hogyan ítéltettek volna ennyi időre! Oh élet, az enyém vagy mégis; nem pusztulok el. Az orvos hazudott. Te gyönyörű, te szép, te ragyogó élet!

Köhöcselt, majd boldogan mosolyogva dolt végig a picesen.

Uj utcanyitas.

— Tagányi Sándor dr. terve. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3

A törvényhatósági bizottság az utóbbi időben többször kifejezte elégedetlenségét azzal a városi politikával szemben, mely a lakásinszengetésben úgy akar segíteni, hogy a házépítést a város periferiáin segíti elő. Évek hosszú során át szinte köszönetet szavazott a törvényhatóság mindazoknak, akik azzal a kérelemmel járultak eléje, hogy valamelyik külsőségen telekparcellázást engedélyezzen. Meggondolás nélkül vállalta a közönség az ilyen telekfelosztásokkal járó közterheket s csak nagy későn ébredt annak tudatára, hogy a periferiákon keletkező városrészekből nem annyira a köznek, mint a telekspekuláns magánosoknak van hasznuk. Végre eredménnyel szállottak sikra eme kifeléterjeszkedés ellen a közgyűlésen és már a városszabályozási bizottságban nyíltan kifejezésre is jutott az a vélemény, hogy gátat kell vetni annak a jogtalan gazdagodásnak, amely nemcsak, hogy a közönség rovására történik, hanem direkte megöli a belső részek fejlődését.

Nincs róla statisztika, de az adóhivatalban vezetett ház és telekkataszterből könnyen meggyőződhet bárki is, hogy igaza volt annak a városatyának, aki azt a merész kijelentést tette, hogy a Fehér Keresztől elindulva négy órai séta alatt 247 üres telket számlált össze az Erzsébetvárosban és a Belvárosban.

— Fájó sebek ezek — mondotta — a város testén, amelyek annál később fognak begyógyulni, minél később látja be a közgyűlés, hogy a vérelvezetés politikája a periferiák javára teljesen megakasztja a belső részek kiépülését.

Ezek a feltétlenül igaz és egészséges szempontok győzték meg Tagányi Sándor doktort, aki, mint értesülünk egy rendkívül érdekes utcanyitási tervvel foglalkozik s amelynek végrehajtásával nemcsak egy új utcával lesz gazdagabb a város legforgalmasabb része, a Széchenyi- és Szent-László utcák közt elterülő komplexum, hanem hatalmas bérpaloták részére nyílnak olyan telkek, amelyekről előreláthatólag el lehet mondani, hogy két-három éven belül feltétlenül beépülnek.

Az Aradi Közlöny megírta, hogy Tagányi dr. megvásárolta a Széchenyi-utóában lévő Mayer-féle házat. A mellette lévő ingatlan szintén Tagányi dr. tulajdona. Mindkét épület mögött óriási kertterület fekszik és eme házaknak a Szent-László utcáig meghosszabbított tengelye mentén szintén igen nagy terjedelmű beépítetlen és most kert céljaira szolgáló, vagy üresen álló telkek terülnek el. Ha ezeken a telkeken az építészeti szabályrendelet által megkívánt 15-17 méter széles utcát hasítanak, még mindig annyi terület szabadulna fel, hogy az utca mindkét oldalán jobbról és balról 20-25 bérházat lehetne építeni.

Ennek az ideának megvalósítása természetesen nem egyedül magától Tagányi doktortól függ, hanem közös megegyezésre kell jutnia mindazokkal a háttulajdonosokkal, így özvegy Andrányi Károlynéval, az Arad Csánádi Takarékpénztárral, a Bing Ede céggel, stb., akiknek a József főherceg-uton álló házaik mögött elterülő üres telkük az említett utcátengelyre nyílik. Ugy tudjuk, hogy ez irányban a megbeszélések meg is indultak és valószínű, hogy megegyezésre is jutnak az érdekeltek.

Tagányi dr. akciója életre kelt egy már általunk részletesen ismertett utcát és térnyitási tervet is, amely az Andrássy-téri Hermann

palotától kinyílólag merőleges irányban a Kölcsey utcára szándékozik átvágni az említett palota mögött fekvő komplexumot, úgy, hogy a Weitzer János utóával párhuzamosan keletkező passzázs végén egy oktagon szerű tér alakulna, mely különösen üzlethelyiségeket megakbafoglaló házak építésére lenne rendkívül alkalmas.

Tisztogatás a Magyar Banknál.

— Elek Pál és Szalay Béla bukása. —

(A Pesti Futár holnapi számából.)

A „Pesti Futár“ közlései a Magyar Bank botránnyairól, valamint a képviselőházban elhangzott interpelláció a tisztító vihar erejével zúgtak végig a botránnyfészkek rongált bank felett. Herzog Péter báró, akinek nevét és hitelét a bajba került intézet ezekben a viharos napokban nem nélkülözheti, felállította a kiméltelen alternatívát: vagy ő megy, vagy Elek Pál megy. És mert Herzog kivonulása a bank összeomlását vonta volna maga után, nem maradt más hátra, minthogy Elek Pál és osatlósa, Szalai Béla, ki az egész afférban az ügyetlen intrikus szerepét játszotta, távozzanak működésük szinteréről. Elek bukását szépségflastrommal díszítik fel a külvilág előtt, ami emberileg csak szép dolog. Végre is tényleg ő volt a Magyar Bank megalapítója, alatta fejlődött a kis társaság nagy intézetté és a legnagyobb ellenség sem tagadhatja el tőle a tehetséget az üzleti zsenialitást. Végzetes hibája, melyért bukásával bünhődik, az volt, hogy szertelen ambícióval mindent és mindenkit le akart gyűrni, a személyes érvényesülés terén épen úgy, mint az üzleti téren, és kiméltelen előretörtetésében egyáltalán nem válogatta meg az eszközöket. Autokrata volt a szó legrosszabb értelmében, s nem bírta elviselni, hogy Herzog bárónak, az elnöknek, nagyobb vagyona legyen, mint neki. A különbözetet a horribilis költségszámla és a diszkrét kiadások rendszerének meghonosításával iparkodott nivellálni. Bukása tipikusan a tragikus hős pusztulása. A bank első osztályu temetéssel viszi ki az elnökség siri nyugalmu kriptájába. Jövedelme, az lesz ezen túl is. Még bukásában is jó üzletember maradt, évi 200.000 korona csekélységet biztosítván magának tiz esztendőre. Ha már minden elveszett, legalább a gázsi legyen megmentve!

Minden külső dísz és tisztelet megadása nélkül menesztik ellenben a bukási dráma főrendezőjét: Szalay Bélát, aki caesari lázában jöltevéjét, Elek Pált, a bukás örvényébe sodorta. Ez az ifju bankóriás rövidesen végképen és tökéletesen elbucsuzik a Magyar Banktól. Még az igazgatóság is lemond arról az élvezetről, hogy szimpatikus egyéniségét a jövőben a maga soraiban üdvözölhesse.

Hogy a végleg befejezett bukás köztudomásra jutása után, amikor az egész város már beszélte, hogy utódokkal tárgyalnak, Elek Pál jónak látta végvonaglásban még egyet csapkodni és kommunikében a bukást letagadni, az pszichologice lehet érdekes, de a befejezett tényeken nem változtat. Bukása minden cáfolat ellenére teljes és zavaralan. Bukásának tragikumát növeli az a körülmény, hogy soron volt épen most a főrendiházi tagságra laendő ki-nevezése. Ez is, de a bíróság is most végképen kutba esett.

Lukács pénzügyminiszter Ráth Endre interpellációjára adott válaszában Elek Pált teljesen elejtette. Egyenesen lesújtó volt a miniszternek a tőkeemelős tárgyában tett kijelentése, amelyben Lukács László azt mondotta, hogy van tudomása arról, vajon befizettetett e az

uj alaptőke és a tartalékalap, de erről nem nyilatkozik, mert ennek oly hatása lehetne, amelyet nem kíván senki sem. Ezzel tehát világosan és hivatalos helyről meg van erősítve a Pesti Futárnak az a közlése, hogy a legutóbbi alaptőkeemelős csak Dunaünnepély volt, mert sem a 20 millió új alaptőke, sem a kurtölt 15 millió korona tartalék nincsen befizetve.

A lapok persze ezuttal is megpróbálták a hazafiság szoknyája mögé bujni. Szörnyű hazafiu fájdalommal konstatálták, hogy a Magyar Bank ellen hazánk ellenségei dolgoznak Bécsben és Frankfurtban. Csakhogy ez a fogás a koalíció diostelen pályafutása óta el van koptatva és senki sem ül fel neki. Miért nem jutott Elek Pálnak eszébe a honszerelm és a magyar haza, amikor 800.000 koronás diszkrét tételt a saját számlájára befizette? Oh, ismerjük már ezt a hazaszeretetet, amelynek legfőbb gondja, hogy mentől nagyobb darabot vásároljon meg a szeretett haza földjéből, lehetőleg prima szántóföldjéből. Ezt a hazafiságot tényleg praktizálta Elek Pál is. A drága magyar anyaföldből az övé is egy jókora darab. Tellet a 10 százalékos brutto-tantiémekből. Sőt Szalay Béla is, aki még csak 12 év előtt egy kis könnyomatossnak voltontörje volt, rövid 2-3 éves igazgatói tevékenység után két milliót s egy Nagy János-utcai gyönyörű palotát szerzett.

Elek Pál állandóan bizonytalanságban, nyugtalanságban tartotta a magyar közgazdasági életet erőltetett üzleteivel, tulhajtott vállalkozásaival és egész gesztiojának erőszakos voltaival. Most osendes ember lesz belőle. Elköltözik alelnöki kék ivvel a kezében a pénzügyi Grácba. És vele együtt eltűnik a sommiségbe ennek a pénzügyi drámának kevésbé szimpatikus alakja: Szalay Béla. Helyére Horánszky Lajos aligazgató kerül, akit mindenki igen korrekt és kitűnő embernek ismer. Horánszky külföldön tanulta meg a bankszakmát, azután az Agrár-bankhoz került, később képviselő lett, majd pedig belépett a Magyar Bankhoz aligazgatónak.

Eleken és Szalayn kívül egyébként még egy áldozata van a Magyar Bank botránnyának. A leleplező volt vezérigazgató-helyettes, Vajda Imre felosztlatja ujonnan alapított bankházát, mely Vajda Imre és társa néven jegyeztetett be. Vajda belátta, hogy az indiszkréciók miatt, melyeket a per folyamán Elekékről szellőztetett, nem működhet tovább a magyar pénzpiacon. Senki nem lesz hajlandó ezentul Vajdára bizni az üzleti titkait.

SPORT.

+ Hubertusz-ünnep. Az aradi huszárezred ma tartotta meg szokásos Hubertusz lovaglását a város határában. A lovaglás délelőtt fél tizenegykor volt a 12. huszárezred lovaglótérén, a lovaglás déliben ért véget. Este 8 órakor a Központi szálló különtermében vacsora volt, melyen megjelentek a következő urhölgyek: bélafalvi Fekete Miklósné, Stróbl Alfrédné, Gottesmann századosné, Kamerer századosné, Dorninger főhadnagyné, Veldin főhadnagyné, Jombart Lajosné és Weiss-Starkenfels báróné. A lakomát tánc követte.

+ Az ATK. vasárnapi atletikai viadala. Az aradi testgyakorlók köre vasárnap délután elsőrangú sport eseményt nyújt jubiláris Szél vándor-dijas orsz. atletikai viadallal. Arad város sportkedvelő közönségének alkalma lesz egyes kiváló sport férfiakat megismernie. Így Facsinek Ferencet, ki a legutóbbi időben óriási meglepetéseket produkált s a rövid távfutók közül Ondrust és Szalait és még másokat. A viadalt rossz időben is megtartják. Jegyek előre válthatók vasárnap délelőtt Denhoff Sándornál a főpostán. Páholy 6 kor., Tribün ülés

1 kor., Alóhely tribünnel szemben 60 fill., Diák jegy 20 fillér. — Az Aradi Testgyakorlók Köre ez uton is felkéri tagjait, hogy a vasárnap délután megtartandó sport ünnepély után este fél 8 órakor a Millennium sörcsarnok külön helyiségében megtartandó barátságos összejövetelen — díjkiosztáson — minél nagyobb számmal megjelenjen szíveskedjenek.

Regula kegyelmi kérvénye

(Életfogytiglani fegyházért esdekel a halálraítél.)

Miskolc, november 3.

Szerdán este háromnegyed nyolc órakor hangzott el Miskolcon a szó az elnöklő Geöcze Bertalan táblabíró sjkáról: az esküdtek verdiktje alapján ifj. Regula Edét kötél általi halálra ítélték. Az ítélet felolvasása után az elnök felszólította a vádlottat, hogy nyilatkozzék, kíván-e kegyelmet kérni a királytól, akinek kezeibe most élete van letéve. A vádlott csak hosszas nógatás után birta visszafojtani zokogását és kinyögni az igent. Erre Geöcze Bertalan felszólította a védőt, hogy a kegyelmi kérvényt három nap alatt juttassa el a miskolci törvényszék elnökéhez a kabinetirodához való azonnali továbbítás végett.

Regula kegyelmi kérvénye, amelyet a halálraítél védője, Lengyel Zoltán dr. fogalmazványából sajátkezűleg és reszkető vonásokkal másolt le, ma érkezett be a miskolci törvényszékhez. A felkérfolyamodvány szószerint így hangzik:

Császári és apostoli királyi Felség! Legkegyelmesebb uram és királyom!

A földi igazságszolgáltatás a legnagyobb büntetést mérte rám, ami csak embert érhet. Ha a legfelsőbb bíróság sem lesz hozzám könyörületesebb: életem fonala kettészakadt. Ezért borulok térdem csuszva Felséged lábál elé és fordulok Felségedhez, mint a kegyelem legmagasabb kutforrásához.

Nagy bünt követtem el. Ártatlan emberek vérenek kiontásában vagyok bűnös, illetve bűnrészes. Megtévedtem olyannyira, hogy meg lehet érteni azokat is, akik tünömet elrettentés okáért hasonló büntetéssel kívánják sújtani.

Midőn mégis Felséged irgalmas szívéhez és könyörülő lelkéhez felsóhajtok: nem az élethez való ragaszkodás és nem az elmulás fájdalmas tudata készítet egyedül erre. Akit a saját bűne annyira megbélyegzett, mint engem, az leszámolhat a saját életével.

Amiért irgalomért esdő pillantásomat Felségedre vetem, az a gondolat, hogy az én pusztulásommal nemesak gyászt és szomorúságot okoznék hozzátértozóimnak: szüleimnek, testvéreimnek, menyasszonyomnak és családjának, hanem a társadalom ítélete egyuttal ok nélkül és alaptalanul *szegénybélyegét sütné rájuk, nevémet viselőire*, azokra, akik nekem életem adtak és akiknek én ennél fogva csak jóval tartoztam volna és akiknek mégis bűnhődniök kellene a bűnért, ami csak az enyém.

Fiatalon, a nagykorúság határán, szeplőtlen előélet után a szerelem, a korai családalapítás gondja és a könnyű pénzszerezés ördöge csábított a bűnre. Csak pénzt akartam szerezni. Éjjel, lopva, idegen házba behatolva, alvó emberektől akartam vagyonkájukat elorcozni. Csak ennyit akartam. Csak ezt határoztam el. A többi következménye ennek a bűnös elhatározásnak. Ezt a tettemet is nem magam kitalálása folytán, nem is egyedül hajtottam végre és ha bírám e részben meg is tévedtek, az én lelkiismeretem Felséged trónja előtt is csak az igazságot hangoztatja újból.

Bűnömet beismerem, megbántam. Megtört lélekkel, összeroskadva, szívfájdalmak között, ártatlan áldozataim kínzó emlékeitől mardosott lelkiismerettel kértem az emberek és bíráim bocsánatát. Most ezt megismétlem Felséged előtt.

Felségednek a mindenható Isten olyan magas életkort engedett, amely közeljár a pat-

riarchák korához. E magas életkorban a köznap élet ítélete felett álló bölcseségét és könyörületes szerető szívét is tapasztaltuk mi, slattvalói; de tudjuk azt is, hogy Felségedet az élet sokszor megpróbálta, lesújtotta és Felséged a legjobban tudja átérzeni azt, mit jelentene az ellenem szóló ítélet végrehajtása szerencsétlen szüleimre lézve.

Ezért imára kulcsolt kezekkel esedezem: legyen Felséged irgalommal irántam és változtassa át a halálos ítéletet életfogytig tartó fegyházzá.

Hátralevő életemben vezekelni akarok bűnömért és családommal együtt imádkozni a jószág: Istenhez Felségedért.

Császári és Apostoli Királyi Felségednek legnyomorultabb, a porban vergődő szolgálja:

Ifj. Regula Ede s. k.

Regula kegyelmi kérvényének talán lesz is fogvatja, mert a miskolci törvényszék kegyelmi tanácsosa alakulva — hír szerint — nyomban a tárgyalás után kegyelemre ajánlotta az edelényi rablőgyilkost.

A törökök előnyomulása.

— Uj olasz főparancsnok Tripolisban. —

Távirati tudósítás.

A tripoliszi harcokról még mindig nem érkeztek határozott és hiteles tudósítások a hadviselő felek helyzetéről. Török forrásból ugyan napról napra megerősítik a győzelmek hírét és az is bizonyos, hogy az olaszok sikereiről a római és milánói távirati ügynökségek bőbeszédű tudósításainak napok óta elmaradtak. Egy római távirat szerint ugyan az olaszok eddigi haditényei kivétel nélkül győzelmek voltak Tripolisban, de egy másik római híradás, a mely uj tripoliszi főparancsnok kinevezéséről szól, azt látszik megerősíteni, hogy Caneva főparancsnokot *tenyleg elfogták a törökök*.

A mai harctéri hírek a következők:

Konstantinápoly, november 3. A hadügyminisztérium jelentő, hogy az olaszok a tripoliszi óvárosban körül vannak zárva és nem mernek kitörni. Az olasz katonák majdnem kivétel nélkül serdüetlen fiúk, akik a fegyházban nem ismerik és minden erkölcsi érzés híján vannak. A Sába értesülése szerint a török csapatok a legutóbbi harcokban ezeröttszáz láda hadiszert, harmincöt golyószórót és néhány tábori ágyut vettek el az olaszoktól. Az Ikdám jelentő, hogy a török csapatok Derna mellett négy golyószórót és két ágyut vettek el s egy század katonát elfogtak. A külügyminiszter egy hozzá intézett kérdésre azt a reményét fejezte ki, hogy a törökök Tripoliszt már a legközelebbi napokban vissza fogják foglalni.

London, november 3. Tripolisban tegnap a törökök és az arabok nagy támadását várták s ehhez képest az olasz hadállásokat megerősítették, de támadás nem történt. A törökök srapneliek dobására szorítottak, amelyek azonban kártétel nélkül robbantak föl. A Bumeiana és a Nezra erőd között levő nyílt térséget, ahonnan az ellenség október 26-án benyomult, olasz fényszórók minden éjjel megvilágítják, de eddig nem láttak ott nagyobb ellenséges csapatokat. Az olasz hajógyűk az ellenségnek minden föltehető állását bombázzák. A törököknek és az araboknak a város előtt mindössze tizenkét tizenégyezer emberük van, a városban az olasz katonák száma most huszezer.

London, november 3. Több külföldi katonai attasé Tripolisz elé érkezett, de még nem engedték meg nekik, hogy partra szálljanak. A sivatagbeli arabok az oázisokon fosztogatnak és gyilkolnak.

Konstantinápoly, november 3. A legutóbbi hírek szerint a Tripoliszt ostromló seregek vezére parlamentárt küldött Tripolisz olasz parancsnokához és a város átadására szólította föl. A tripoliszi parancsnok azt a választ adta, hogy amíg Rómából nem kap értesítést, nem tehet eleget a fölhívásnak. A törökök erre megkezdték a város bombázását és felszólították a tripoliszi török és arab lakosságot, hogy

hagyják el a várost, mert a bombázást reájuk való tekintet nélkül folytatják.

Konstantinápoly, november 3. Bengáziból jelentik, hogy az olaszok a várostól két órányira a hajógyűk oltalma alatt csapatokat szállítottak partra, de a törökök és az arabok Sakir bég vezényletével megtámadták az olaszokat és rákényszerítették őket, hogy hajóikra visszatérjenek. A hajók a nagy vihar miatt kénytelenek voltak a siktengerre menni. A Bengáziban lévő olasz katonák azt követelték tisztjeiktől, hogy vezessék őket vissza a hajókra, mert a flotta oltalma nélkül nem mernek a városban maradni, amelyet a törökök és az arabok állandóan bombáznak. Enver bég megérkezése után azonnal kezébe vette a hadműveletek intézését s elérte azt, hogy a város most teljesen körül van zárva.

Budapest, november 3. A Pester Lloyd értesülése szerint római hivatalos jellegű távirat a következőket közli: Eddigi harcaink, amelyeket tengeren és szárazon folytattunk, győzelmesen végződtek. Az ellenség ellentárlását legyőztük és őket megfutamosításra készítettük, Tripolisz, Benghazi, Derna, Homs és Tobruk városokat okkupáltuk: Az ellenség támadását azóta minden oldalon visszavertük és súlyos veszteségeket okoztunk. Utolsó tripoliszi és homsi harcaink október 26-án voltak, azóta egyáltalán nem volt ütközet.

Róma, november 3. A mértékadó katonai körök nincsenek megelégedve a legutóbbi tripoliszi hadműveletekkel. A hadügyminiszter Caneva helyébe Frugoni tábornokot, a 9. hadtest parancsnokát nevezte ki a tripoliszi csapatok főparancsnokává. Frugoni már a legközelebbi napokban elutazik a harctérre.

Páris, november 3. A Newyork Herald tudósítója, aki a Torero hajón Maltába érkezett, megerősíti azt a hírt, hogy az olasz flotta tegnap a sötétség beállása után elhagyta a tripoliszi kikötőt. A flotta az Egei-tengerre megy és csak néhány kisebb hajót hagyott Tripolisz előtt.

London, november 3. A harctéri tudósítók híradásai azt a nézetet erősítik meg, hogy a tripoliszi olasz flotta kivonulásának nem az a valódi célja, hogy török vizeken új hadműveletbe kezdjenek. Az tény, hogy az olaszok Tripolisban és a tripolitániai partokon csak kevés hajót hagytak hátra, de a flotta zömének eltávozása nyilvánvalóan megtévesztésre szánt manőver. Az olaszok arra számítanak, hogy a törökök megrohanják és gyanútlanul elfoglalják Tripoliszt, ahol azután a hirtelen megjelenő olasz flotta koncentrált ágyutűzésnek esnek áldozatul.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A nőkérdésről fog előadást tartani november 5-én Aradon dr. Polányi Laura urnő. Az előadás iránt nagy az érdeklődés és ezt méltán meg is érdemli az előadó személyisége, nagy tudása és kitűnő előadási képessége. Polányi Laura dr. mélyenjáró kritikával fogja becsolni a nők helyzetének aktuális kérdéseit, rá fog mutatni a gazdasági viszonyokkal való szoros összefüggésre és azokra a reformokra, melyeket a nőkérdés terén várunk. Az előadást a Társadalomtudományi társaság és a Szabadgondolkodók aradi fiókjai rendezik a városház nagytermében. Kezdeté délután 5 órakor.

(*) Az aradi korcsolyázó-egylet felkéri tagjait, hogy a folyó hó 11-én délután 6 órakor az Arad Csanádi Egyesült Vasutak tanácstermében (II. emelet) tartandó rendes évi közgyűlésén minél számosabban megjelenjen szíveskedjenek. Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság évi jelentése. 2. Mult évi számadás beterjesztése. 3. Tisztújítás. 4. Jövő évi költségelőirányzat. 5. Esetleges indítványok.

(*) A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése e hó 4-én, szombaton este 8 órakor tartja a „Kánya” féle sörcsarnokban rendes havi választmányi ülését, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

Nemzet és társadalom.

— Tisza István gróf előadása a Magyar Társadalomtudományi Társaságban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —
Budapest, november 3.

A Magyar Társadalomtudományi Társulat szociológiai tanfolyamát ma nyitotta meg Tisza István gróf *Nemzet és társadalom* című előadásával. A régi országház ülésterme zsúfolásig megtelt. A karzaton elegáns hölgyközönség volt, a földszinten pedig a társadalmi és politikai élet számos kitűnősége jelent meg. A miniszterek közül ott voltak Székely Ferenc és Hazai Samu, továbbá Berzeviczy Albert házelnök, számos országgyűlési képviselő, egyetemi tanár és egyéb kiválóságok.

Midőn pont hat órakor Tisza István gróf belépett a terembe, zugó, percenkig tartó tapsvihar fogadta. Gaál Jenő dr. főrendiházi tag, a Magyar Társadalomtudományi Társulat elnöke tartotta a megnyitóbeszédet, melyben Tisza István gróftól mint a nemzeti múlt és a kívánatos nemzeti jövő szerecsés kapcsolatát és az igazi magyarság megtestesülését üdvözölte.

Ezután Tisza István gróf lépett az emelvényre s másfél óráig, mély gondolatokkal teli felolvasást tartott. Felolvasásának első részében rámutatott arra, hogy mindenki tapasztalhatta saját gondolkodása körében, hogy vannak bizonyos mindannyiunkhoz közel álló gondolatok, fogalmak. Jó ismerőseink, mindennapi gondolatainknak osztályozói és mégis, ha szabatosan akarjuk őket fogalmazni, rájövünk, hogy erre nem vagyunk képesek. Ilyen a nemzet fogalma is. Így van ez mindenhol az egész világon, de különösen nálunk. Nem is arrogálja magának, hogy megtalálja a nemzet lényegének igaz tartalmát, de talán egy lépéssel megközelítheti azt.

A nemzet határozottan élő lény, morális egység, mely hozzátartozóit erősíti és egyesíti, de egyúttal elválasztja más nemzetek tagjaitól. A dolog lényege nem a speciális nemzeti vonáson van, hanem az összetartozandóság érzetén, azon a hatalmas érzeten, azon a nagyerejű érzeten, mellynél fogva a nemzet minden egyes tagja egy hatalmas élőlény szerves alkatrészének érzi magát. Egy morális, ideális kapcsolat alkotja a nemzeti érzést, mely minden egyéni érdektől eltekintve nagyságában, függetlenségében, boldogulásában, fejlődésében és virágzásában keresi a saját érvényesülését is.

Az állam akarva, nem akarva nemzetet igyekszik alkotni, etnografiai egységet igyekszik létrehozni. A mai világban már közelednek az egyes nemzeti típusok egymáshoz anélkül, hogy azért a nemzeti érzésnek lüktető erejét legkevésbé is megtagadnák.

Azt látjuk, hogy a nemzetnek tagjai között faji és vallási különbségek által előidézett mélyreható jellembeli különbségek vannak, a nélkül, hogy ez a nemzeti összetartozás érzését megzavarná. Felveti a kérdést, mikor egyesül, mikor válik külön az állami egyívő tartozás érzése az etnografiai határokkal?

Részletesen fejtegeti a német nemzeti állam alakulását, mely nem annyira Bismarck műve, mint Napoleoné. Az óriási tisztító tűz ugyanis, melyet Napoleon előidézett, nem Franciaország hegemoniáját állandósította meg, sőt ellenkezőleg a francia hegemonia utolsó fellobbanása volt, hanem igenis megalapozta a német nemzeti államot s annak hegemoniáját.

Foglalkozik azzal a tudományos törekvéssel, amely szerint az egész világtörténelem nem más, mint az egyes osztályok egymás közötti harca az államhatalomért. Ebben nagy igazság rejlik, de hibát követ el az irányzat először akkor, mikor a társadalmi csoportokra taglaló ellentétet kizárólag gazdasági teret keresi és másodszor, midőn azt állítja, hogy az osztályérdek kizárólag érvényesül minden más szempontot háttérbe szorítva.

— Két oldala van az emberi életnek: — mondotta fejtegetései során Tisza István gróf — anyagi és szellemi, egyéni és általános, materiális és ideális. Az a tudomány, amely csak a magánvonatkozásokat, az egyéni és osztály-

érzés alacsony rugóit látja, ép oly egyoldalú, felületlen, feltudomány, mint az a másik, amely ezeket letagadja *Nem tudomány az, amely a nemzeti érzés lüktető hajtóerejét ki akarja tagadni az élő és éltető erők sorából.* Ha akárki másnak, akárhol másutt szabad ezt megtenni, szabad ilyeneket mondani, nekünk magyaroknak sohasem szabad! Hát lehet-e mással, mint szánakozással tekinteni arra a szerencsétlen halandóra, aki csak gazdának, iparosnak és kereskedőnek, csak munkásnak és munkaadónak, csak tőkésnek, vagy proletárnak érzi magát és nem mindenekelőtt magyarnak is? Magyarnak, annak a maroknyi népfaj tagjának, amely ép azért tudott fennállani egy évezred hosszú viszontagságain keresztül, mert fenn tudta tartani az előre hajtó és domináló erőt: a nemzeti érzést és hazaszeretetet és amely csak addig fog megmaradni, amíg egész törekvéseiben és működésében fenntartja és ápolja a nemzeti érzést és nemzeti erőt. A nemzeti érzés és nemzeti egyéniség felismerése feladata a helyes, alapos, igaz tudománynak. Fogjuk azt meg érzésünkkel, aztán ragadjuk meg egész lényünkkel, érzésünkkel, tetterünkkel, energiáinkkal és érvényesítsük elméletben és gyakorlatban, jó és rossz időben, kedvező és kedvezőtlen körülmények között, egész életünkön keresztül!

Hosszu, szünni nem akaró lelkes előjenzés és taps követte Tisza István hatalmas, lendületes értekezését, mely a jelen voltakra igen mély behatást gyakorolt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombat: Csiky-ciklus harmadik estélye: Mukányi, vigjáték. (A. bérlet.)

Vasárnap: Délután: Dollárkirálynő, operett. Este: Gaál István születésének századik évfordulója alkalmából Peleskei nótárius, vigjáték.

* Cifra nyomoruság. A Csiky-ciklus második előadásaként ma este a Cifra nyomoruság került színre. A közönség teljesen megtöltötte a színházat s gyakori tapsal honorálta a színészeket. A főszerepeket Kesztlerék vitték, alakításuk a régi jó volt. A többi szereplők közül különösen Novák Irént és Várnait kell kiemelnünk, de kivették a részüket a sikerben a többiek, Vendrey Vilma, Follinuszné, Benkőné, Beregi dr., Delli és Vass is. Örömmel konstataulta a közönség, hogy a beteg sugó helyettese igen szépen deklamál. Szavait még a karzaton is egész érthetően lehetett hallani.

* Aradi középiskolai tanulók rajzversenye. Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat elhatározta, hogy az aradi középiskolák tanulóinak művészeti nevelését, rajzolás-képességét, koncepcionális készségét fejleszteni és előbbre vinni óhajtja. Az iskolák segítségére ment ezzel és amit azok nem tehetnek meg, pályadíjak, illetve jutalmak kiírása által nemes versenyt teremtett. A tanuló ifjúság a társulat hívó szavára elég szép számmal becsatlakozott küzdelembe és Ufferbach Jenő, a társulat titkára kilencvenkét versenyző munkáját vette át. Ezekből a rendkívül érdekes rajzokból a társulat a Licsum nagytermében szülőknak, tanároknak, de a művészeti nevelés minden barátjának feltétlenül tanúságos és a maga nemében páratlanul élvezetes kiállítást rendez, amelyet vasárnap délelőtt tizenegy órakor nyit meg Csánk Lajos társulati alelnök. A zsűri hétfőn alakul meg és nyolc napon belül elvégzi munkáját, megjelöli azokat a műveket, melyeket az 50—40—30—20 és 10—10 koronás díjak valamelyikére méltónak talál. A közönség a kiállítást teljesen díjtalanul tekintheti meg vasárnap 11-től 1 óráig és hétköznap délután 2—4 óráig. A kiállítás anyagát a reáliskola, a gimnázium,

a tanítóképző-intézet, a fa- és fémipari iskola, a felső- és polgári leányiskola növendékei küldötték be. Tájépek, oszondéletek, karrikaturák, figurális rajzok, diszitmény tervek tanuskodnak az aradi középiskolák tanulóinak arról a díszletes törekvéséről, mely az iskolán kívül is keresi az utat, módot a művészeti ismeretek gyarapítására, a tehetség fejlesztésére, a szorgalomra. Ez a kiállítás, mely csak valódi értékek keresését tüzte ki feladatul, mert még a pályázók neveit sem ismeri a zsűri, bizonyára nagy csoportokban vonzza mindazokat, akik az ifjúságnak őszinte barátjai.

* Kollektív képképzés. Balla Béla és Margarete B. Bimpl kollektív kiállítása vasárnap, november 5 én d. e. 9 órakor nyílik meg a nagyközönség számára Weisz Leó szalonjában.

* Mukányi. A Csiky-ciklus befejezéséül a nagy író legjobb vigjátékát játsza a színház. Csiky színdarabjai közül ez a vigjáték képviseli a legnagyobb értéket. Ezt a társadalmi jelentőségű vigjátékot régóta nem játszották az aradi színpadon és a legrégebb színházlátogatók sem emlékeznek már ennek a darabnak a tartalmára és cselekményére. Pedig annakidején nagyjelentőségű esemény volt, ennek a hangzatos és kedves vigjátéknak a bemutatója. A mostani előadás valószínűleg premier jellegűvel bír, amely annál érdekesebb lesz, mert minden egyes szerepet elsőrendű színészek játszanak.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután Fall Leó operettjét a Dollárkirálynőt játsza a színház. Este Gaál József születésének századik évfordulója alkalmából diszítelőadásban a Peleskei nótárius kerül színre.

* Zigmár barátója. (Bemutató előadás az Apollóban) Ember ember hátán tolongott ma este ismét az Apolló színház pénztáránál, hogy jegyet kaphasson a premierre. Ebben a mondatban benne van a felülmúlhatatlan nagy siker, melyet a szövevényes, nagykonceptív és bálmulatos technikával készült detektívdrámát Aradon fogadták. S nyomban le kell szögezünk, hogy az Apolló-színháznak nemcsak külső, hanem belső sikert is hozott a klasszikus mozgókép, mely az első négy felvonásos darab a kinematográfia eddigi életében. Bámulatba ejtő az a raffinált ügyesség, mellyel az idegizgató cselekményt feldolgozta a filmgyár. A legmeglepőbb s a legmerészebb helyekkel találkozunk a híres detektívdrámában. Zigmár barátója, egy gyönyörű szép kalandornő, Párisba érkezik, miután amerikából, eddigi szereplésének színegyéről távoznia kellett. Alig néhány nap múlva az egész Páris a legelőkelőbb körökben elkövetett lopásokról beszél, melyeknek a szép kalandornő az elkövetője. Higneux rendőrkapitány hosszas hajszá után aztán elfogja a tolvaj királynőt. A hatalmas dráma műsoron van szombat az Apollóban. 177

* Leánykereskedők hálójában. Gyönyörű és nagyhatású társadalmi drámát mutatott be ma az Uránia-színház. A világvárosok életéből érdekes és sokat rejtgetett titkokra mutat rá a Dohánygyári leány története, amelyet szenzációs sikerrel mutattak be már Berlinben, Bécsben és Budapesten. Berlinben egymásután ezer előadást ért meg a remek film és Budapesten is a legelőkelőbb mozgóképszínházak versengtek előadási jogáért, amelyet vidékre kizárólag az aradi Uránia szerzett meg ideig. Fanny a bájos kis dohánygyáros leány szerelmes lesz a dohánygyáros fiába és egy ártatlan szerelmi találkozó miatt elüldözik állásából. Emiatt szülei is kitaszítják és a szerencsétlen leány az utcán bolyong tanácstalanul. Egy elvetemült társaság hálójába keríti a kétségbeesett Fannyt, akit a bűn utjára akarnak terelni. Tervük azonban a szép leány erkölcsösségén hajótörést szenved. Fanny nem hajlandó elüldölni, hasztalan kinnzárják őt a lélekküfárok. Az utolsó pillanatban a rendőrség segítségével John megmenti kinnzói kezéből Fannyt, akit szenvedései engeszteléséül a dohánygyáros is visszafogad, de most már nem munkásnőnek, hanem fia élete párjának. A nagyhatású dráma Aradon is szenzációs sikert aratott és még három napig lesz műsoron. 176

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene. 4828

Cserben hagyott birodalmi kancellár.

— Német kormányválság a marokkói szerződés miatt. —

Távíratú tudósítás.

Berlin, november 3.

Ma este Berlin és egész Németország politikai köreit izgalomba ejtették azok a szenzációs események, amelyek a már csak aláírásra váró marokkói egyezmény körül keletkeztek. Ugy látszik, hogy a hónapok óta folytatott tárgyalások, melyekről még a beavatottak is azt hitték, hogy teljes megegyezésre vezettek Német- és Franciaország között, a német birodalomban kormány, illetve kancellárválsággal nyernek befejezést.

Mint Berlinből jelentik, ma reggel már szenzációként hatott a gyarmatügyi minisztériumból kiszivárgott azon hír, hogy a marokkói szerződés holnapra vár aláírása nem fog simán megtörténni, sőt még az sem biztos, vajon a német közvélemény belenyugszik, megtűri-e, hogy a franciákkal kötendő szerződés aláírassék. Az izgalmas bizonytalanságot az szülte, hogy Danckelmann titkos tanácsos, a gyarmatügyi minisztérium egyik főreferense, aki a francia-német tárgyalásokban résztvett, ma reggel beadta lemondását. Ezt a nagyjelentőségű lépését azzal indokolta meg, hogy nincs megelégedve azokkal a kedvezményekkel, melyeket Franciaország a marokkói egyezményben Németországnak nyújt a francia protektorátus elismerésének fejében. Ezek a kedvezmények nem elégitik ki a német igényeket és nem felelnek meg a német gazdasági érdekeknek.

Mikor ezt ma a lapok útján a közönség megtudta, előre sejtették, hogy ennek az eseménynek folytatása lesz. Danckelmann elhatározása ugyanis logikus következménye volt annak a sajtókampánynak, melyet — habár névtelenül, de mint áliásban lévő főtitkár — a marokkói egyezmény ellen folytatott. Ellezte a német engedékenységet az általa sugalmazott cikkeiben és ezeknek a cikkeknél a közvéleményre hatásuk volt. Danckelmann ugyanis kiváló szakember, a berlini egyetem volt híres tanára és véleménye gyarmatügyi kérdésekben döntő szokott lenni.

Amit a berlini közönség várt, meg is történt. Este megjelent a császárnál Landekvist gyarmatügyi miniszter és benyújtotta lemondását. Kijelentette, hogy mindenben azonosítja magát Danckelmannal.

A *Noradische Allgemeine Zeitung* és a többi hivatalos jellegű lap hevesen támadja a két államférfiut eljárásuk miatt, mert kellemtelen helyzetben sodorták a kormányt, annál is inkább, mert néhány nap múlva Bettmann-Hollveg kancellár a birodalmi gyűlés elé akarta terjeszteni a marokkói egyezményt becikkelyezés céljából és ezt a küszöbön álló általános képviselő választások alkalmából, mint hatalmas korteseszközt óhajtotta kihasználni a kormány pártjának erősítésére. Valószínű, hogy a kancellár is felajánlja a császárnak lemondását.

VÁROS ÉS MEGYE.

Fakereskedők kérelme. Barta Samu és Kacander Ignác Boros Béni-téri fakereskedők hivatkozva a törvényhatósági bizottság legutolsó közgyűlésén hozott ama határozatára, melylyel Czukor Lászlónak három évi halasztást adott

fatelepeinek kihelyezésére, azt kérik, hogy a törvényhatóság velük szemben is gyakorolja jogát és nekik is adjon engedélyt, hogy a városban maradhassanak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Elitelték a Népszavát.

— Apponyi gróf, mint tanu. —

Távíratú tudósítás.

Budapest, november 3.

Két évvel ezelőtt a Népszava egyik cikkében élesen megítélte Hódy Gyula volt képviselőt, akit azzal vádolt, hogy ő járt közbe az aurániai perjelség magyarországi birtokainak eladásánál s ezért állítólag nyolcvanezer korona províziót kapott. Hódy Gyula a közlemény miatt rágalmozásért sajtópört indított s a budapesti esküdtbírótság el is ítélte a cikk szerzőjét, Gyémánt Jenő nyomdászt. A Kuria azonban megsemmisítette az ítéletet s a bizonyítás kiegészítését rendelte el.

Október 7-ikére volt kitűzve ebben az ügyben az újabb tárgyalás, amelyen Mikovich dr., az esküdtbírótság elnöke elrendelte Apponyi Albert gróf, volt kultuszminiszter, kihallgatását s erre a célra elnapolta a tárgyalást. A mai folytatódó tárgyaláson megjelent Apponyi gróf, ki tanuvallomásában elmondta, hogy miután a bírói hatóság az aurániai perjelség birtokának eladását jóváhagyta, jóváhagyás céljából a válás- és közoktatásügyi minisztérium elé került az ügy.

A miniszter azonban vonakodott az eladást jóváhagyni, mert a földmivelésügyi minisztérium gazdaságpolitikai szempontból nem járult hozzá az eladáshoz. Eközben történt, hogy fölkereste őt Hódy Gyula képviselő és a hozzájárulásának mielőbbi megadását kérte, amit azzal okolt meg, hogy választó kerületének egyik községét érdekli az aurániai perjelség birtokának eladása, mert ennek a községnek a lakói a birtokból mintegy 3000 holdat szerezhetnének be a konzorcium által adott vételáron. Kijelentette Apponyi Albert gróf tanuvallomásában azt is, hogy Hódy Gyulának ezt az eljárását teljesen korrektnek tartja. A bizonyító eljárás ezzel véget ért és a pörbeszédre került a sor.

Az esküdtek azután verdikhozatalra vonultak vissza és rövid tanácskozás után büncsnek mondták ki a vádlottat a rágalmozás sajtóvétségében s a bíróság e marasztaló verdikt alapján Gyémánt Jenő vádlottat rágalmozás sajtóvétségéért 1000 korona fő- és 600 korona mellékbüntetésre ítélte. A kiszabott pénzbüntetés első sorban a lap óvadékát terheli és nemfizetés esetén nyolcvan napi fogházra változtatható át. Kötelezte továbbá a bíróság a vádlottat, hogy az ítéletet egész terjedelmében a Népszavában tegye közzé. Az ítéletben a panaszos megnyugodott, a vádlott és védője ellenben semmisségi panasszal éltek.

§ Amikor a rendőr is ittas. Hunyadi János molaármester ez év júniusában egy éjjel ittas állapotban a Hungária kávéház előtti teraszra állt s hangosan énekelni kezdett. Kocsis József rendőrtizedes távozásra szólította fel. A részeg ember ezen feldühödött, egy vasszékkal rohant a rendőrnek s ütlegelni kezdte. Az ügyvétség hatóság elleni erőszak miatt emelt vádat Hunyadi ellen, ki a mai tárgyaláson tanukkal bizonyította, hogy a rendőr szintén ittas volt s a verekezésnek részben ő is okozója volt. A törvényszék a tanuk vallomása alapján felmentette Hunyadiat.

§ Tizenhét éves királysértő. Temesvárról jelentik: A temesvári törvényszék ma délelőtt egy alig tizenhét éves gyermekifjú királysértési perét tárgyalta. A vádlott Tóháti Lajos szácsáni jegyzői irnok, egy tizenhét éves ifju volt, aki ez év július tizenharmadikán kissé többet öntött fel a garatra. A koresmából Tóháti a községházára ment s ott a falon lévő, őfelségét ábrázoló rézképre gunyos megjegyzéseket tett. A községházán lévő Herczeg Vazul esernő felszólította Tóháti, hogy ilyen megjegyzéseket ne tegyen, mert megbüntetik. De Tóháti nem hallgatott rá, hanem megjegyzéseit ismételte, sőt súlyosbította kijelentéseit. A temesvári törvényszék ezért ma Tóháti dorgálásra ítélte. A törvényszék ezt az enyhe büntetést azért szabta ki, mert tekintetbe vette a vádlott fiatal korát s azon körülményt, hogy Tóháti akkor, amidőn a felségsértő szavakat használta, nem volt józan állapotban.

§ Akik más helyett szavaztak. A legutóbbi képviselőválasztások idején történt. Hódmezővásárhelyen, ahol igen heves és sokáig bizonytalan küzdelem folyt a munkapárti és függetlenségi jelölt közt, épen akkor, amikor minden voks aranyat ért s amikor a halottak is leszavaztak, két ködmönös magyar ballagott a szavazatszedő bizottság elé az elnök kérdésére keményen, nagyhangon jelentették ki, hogy „már csak a függetlenségi jelöltet öltetjük”. A függetlenségi oldalon igen örültek a lelkes magyaroknak s majdnem elfogadták a szavazatukat, amikor a bizalmi férfiak valamely ke megállapította, hogy más nevében szavaztak. Természetesen így visszautasították őket s választójog elleni vétség miatt megindult ellenük a bűnügyi eljárás. A szegedi királyi törvényszék esütörtökön ítélkezett a két magyar, Kardos Péter és Kasza István fölött s nyolcnapos fogházra ítélte őket.

§ Vádaskodó testvér. Temesvárról jelentik: Karabás Péter lippai lakos július 17 én a községházára ment, ahol a bátyja Karabás Tamás két ökréről szóó járlatot saját nevére átiratta. A királyi ügyészség Karabás Péter ellen közokirathamisításért emelt vádat. Karabás a mai főtárgyaláson azzal védekezett, hogy ő adta a pénzt az ökrök vásárlására, tehát az ökrök az ő tulajdonai és így az átirás jogos volt. A tanuvallomásokkal Karabás Péter állítása beigazolást nyert s ennek alapján az ügyész a vádat elvetette. A vádlott bátyja azonban a vádat fentartotta, de a törvényszék a vádlottat felmentette. Az ítélet jogerős.

§ Ami nem becsületsértés. Nem közönséges becsületsértési perben hozott felmentő ítéletet a budapesti bíróság. A panaszos egy Salamon Márton nevű ur volt, a vádlott pedig Reismann Sándor kávéháztulajdonos. Salamon leült Reismann kávéházában az asztalhoz, de alig ült ott pár percig, a kávé elhívta, hogy a telefonnál keresik. Salamon el is ment telefonálni, de csakhamar azzal jött vissza, hogy nem ő az, akit keresnek. Mikor azonban vissza akart ülni a helyére, már elfoglalva találta. A szomszéd vendégek gunyosan mosolyogtak, egyik másik meg is sugta neki, hogy már velük is megtörtént az ilyesmi, mert a kávéházban ürügynek használják a telefonhoz hívást arra, hogy valamely vendéget helyéről eltávolítsanak és mást ültessenek le. A bíróság Reismant felmentette, kimondva, hogy bosszantó és udvariatlan tréfáról lehet ugyan szó, de nem becsületsértésről, amit paragrafus utján megtorolni lehetne.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 151
mellékállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — — 151

HIREK.

— **Oszták volt miniszterek kitüntetése.** Bécsből jelentik, hogy a hivatalos lap holnapi száma közli a volt kabinet tagjaihoz intézett királyi bucsu-kéziratokat és a *Stürgkh* kormány kinevezését. A felség *Gauts* volt miniszterelnöknek a Szent István rend nagykeresztjéhez a gyémántokat adományozta, *Renn* volt vasuti miniszter bárói méltóságot kapott, míg *Mattia* a Ferenc József rend nagykeresztjét kapta. A király különben a bukott kabinet minden tagjához meleg hangú levelet intézett.

— **Tiszteletbeli megyei főorvos.** A főispán *Villányi Izidor* dr. aradi járási orvost megyei tiszteletbeli főorvossá nevezte ki. A kinevezéssel közbeesülésnek örvendő és jeles orvossal lett gazdagabb a megyei tiszti orvosi hivatal.

— **Beosztás a vezérkarhoz.** *Ottubay* Károly kuriai bíró, volt aradi törvényszéki elnök fiát, aki *Stanielauban* a 16. huszárezrednél szolgál főhadnagyi rangban a novemberi előléptetések alkalmával a vezérkarhoz vezényelték be. A főhadnagy ugyanis kiünő sikerrel végezte el a hadiiskolát.

— **Chorin Ferenc** aradi látogatására az előkészítő bizottság már minden előkészületet megtett. A Gyáriparosok Országos Szövetségének aradi fiókjá a *Chorin Ferenc* tiszteletére tartandó diszközgyűlésre szóló meghívókat a napokban küldte szét; a diszközgyűlésen azonban az elnökség vendégeket szívesen lát. A hétfőn délután 5 órakor, az aradi Kereskedelmi és Iparkamara székházának dísztermében tartandó ülés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó, tartja a Gyáriparosok aradi fiókjának elnöke. 2. Üdvözlések Arad város polgármestere, a kamara és a többi aradi kereskedelmi és ipari egyesületek részéről. 3. *Chorin Ferenc* dr. főrendiházi tag válasza. 4. *Hegedüs Lóránt* dr. orsz. képviselő előadása az aktuális ipari kérdésekről. 5. Esetleges indítványok. A közgyűlés után a Központi szálló dísztermében banket lesz, amelyre az aláírási ívek a polgármesteri hivatalban, a kamarában, továbbá a Nagy Farkas és Reinhart Fülöp cégek üzletében vannak kitéve. Kívánatos azonban, hogy a jelentkezés minél előbb megtörténjen, mert az aláírási ívek szombaton délben bevonatnak.

— **Az őszi vásár,** mely egyedül tartotta meg fontosságát a különben gazdasági szempontból értéküket veszített aradi országos vásároktól, ma kezdődött meg. A forgalom már a mai napon is jelentékeny volt, különösen a gyümölcspiacon és az állatvásáron. Az állatvásártéren mindjárt az első napon jelentős volt a felhajtás, különösen a lóvásár biztat az eddiginél kedvezőbb eredménnyel. Mint az már gyakrabban megtörtént, úgy az idén is több lovat vásároltak idegen hadseregek részére, Törökország, Szerbia és Románia megbízásából ma délelőtt mintegy száz lovat vásároltak össze, melyeket az illető államok katonai állatorvosai vették át.

— **Véres kardpárbaj** Szegedről jelentik: Véres kardpárbaj eseménye izgatta fel Kiskundorozsma társadalmát. *Gyárfás Géza* dr. főszolgabíró és *Magyar János* dr. ügyvéd álltak ki kardélre, hogy így intézzék el az egymás között felmerült lovagias ügyet. A viaskodásban mindkét fél megsebesült. A párbaj előzményei visszanyulnak abba az ádatlan harcba, mely a főszolgabíró és a község bírja, *Czékus Imre* között merült föl, aki az apósa *Magyar János* dr. ügyvédnek, aki sértőnek találta azt a modort, amelylyel — állítólag — a főszolgabíró viseltetett az érdemes községi bíróval szemben.

— **A belügyminiszter és az orvosszövetség.** A somogyvármegyei és a borsodmegyei és miskolci orvosszövetségek közgyűlési határozatokban eltiltották tagjaikat attól, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztárral közvetlenül tárgyaljanak és a tervezett pénztári orvosi egyesületbe belépjenek. A belügyminiszter e határozatokat rendeletben megsemmisítette és figyelmeztette a szövetségeket, hogy hasonló határozatok hozatalától felfüggesztés, esetleg felosztás terhe alatt tartózkodjanak. A rendelet szövege a következő:

Az országos szövetség somogyvármegyei fiókszövetsége 1910. évi június hó 16-iki közgyűlésének határozatait főfelügyeleti jogom alapján fölülvizsgálván, ezen közgyűlésnek azt a határozatát, mely kimondja, hogy az orvosok a kerületi munkásbiztosító pénztárral csak a szövetség útján tárgyalhat, mint olyant, mely a fiókszövetségeknek mint magán egyesületnek hatáskörét túlhaladja és így alapszabályellenes és a magánjogba (szabad egyezkedés) ftköző, ezenel megsemmisítem, valamint megsemmisítem a közgyűlésnek azt a határozatát is, mely a tagokat eltiltja attól, hogy a tervezett pénztári orvosi egyesületbe lépjenek, mert ez a szabad egyesülés elvével ellentétes, melyet a fiókszövetség saját hatalmi érdeke nem korlátozhat. Figyelmeztetem egyuttal a fiókszövetséget, hogy a hasonló határozatok hozatalától — különbeni felfüggesztés, esetleg felosztás terhe alatt — tartózkodjék. Gróf *Khun-Héderváry* s. k.

— **Az aradi esperantó tanulók.** A napokban megalakult aradi esperantó csoport tanfolyamára idáig a következők iratkoztak be: *Martini Alajos*, *Papp Anna*, *Papp Erzsébet* tanárnő, *Molitorisz Gizella*, *Molitorisz Vilma*, *Deesi Gézané*, *Benedek Etel* tanárnők. *Szathmáry Etel* táncitanító, *Fodor Aladár* m. v. ellenőr, *Fodor Aladárné*, *Szukooszy Mihály* főreá iskolai tanár, *Gresner József* és ifj. *Gresner József*, *Végh Eadre* dr. m. v. titkár, *Végh Elsa*, *Sztine József* m. v. hivatalnok, *Szabó Lajos* m. v. hivatalnok, *Varga Imre* kereskedelmi iskolai tanár, *Kandes Ilona*, *Kruppa Károly*, *Fischer Rózsika*, *Bokor Gizella*, *Schreyer Adél*, *Drosnyák János* tisztviselő, *Hidvéghy Erzsé*, *Poor Aladár*, *Iritz Józsa* és *Olga*, *Aszód Vilma*, *Róth János*, *Molnár Mariska*, *Werner Aurélia*, *Banyás Mariska*, *Rákóczy Ágnes*, *Szankóczy Ödön* m. v. tisztv., *Rudas Emma*, *Bornstein Jenő* fényképész, *Révész Jenő*, *Neumann Emil* tisztviselő, *Rátvay Anna*, *Tarnóczy Jenny* és *Banka*, *Palla Sándor* m. v. tisztviselő, *Deheleán Péter* m. v. tisztviselő, *Schattelasz Andor*, *Binder Iván*, *Schreiber István*, *Bródy Jolty*, *Régézy Mihály* m. v. hivatalnok, *Régézy Lenke*, *Dobsa Ferenc* m. v. tisztviselő, *Weisz Lipót* fényképész, *Thémes Rezső* m. v. tisztviselő, *Weinberger Jenny*, *Czukur József* tisztviselő, *Hindl Mariska*, *Lévay János* lakatos, *Skuteozky Ernő*, *Grünberger Gyula*, *Reicher Ernő* tisztviselő, *Altmann Béla*, *Csurgay Iona* igazgató, *Czukur Józsa*, *Poják Irénke*, *Poják Lajos*, *Uray Zoltán*, *Toth Irén*, *Herzeg Aladár*, *Stern Ilonka*. — A tanfolyamot naponta d. u. 3 és 4 óra között a *Hászinger-utcai* női ipariskolában tartják.

— **Az öngyilkos állatorvos.** *Doktor Izidor* pécskai állatorvos holttestét ma délután elszállította a családjá Budapestre. Ugyanis a szerencsétlen véget ért orvos még hónapokkal ezelőtt mondogatta az ismerőseinek, hogyha meghal, nem akar Pécskán nyugodni. A családja ezért Budapestre szállította. Ma különben elterjedt a községben annak a híre, hogy az öngyilkosság után néhány órára megjött a belügyminiszter leirata, amelyben nagyobb városba helyezi *Doktor Izidort*. Eszerint az állatorvos nehezen várt kérése teljesült, de csak a balála után. Ez ügyben tudakozódunk Pécskán, de az állítólagos miniszteri leiratról senki se tud határozottan semmit.

— **Két merénylő.** Ma délelőtt kísértette át *Grőn Nándor* főkapitány *Bilicska Terézt*, *Erdős György* vasuti altiszt gyilkosát, az ügyészségre. Ujból kihallgatták és ma csak megismételte mindazt, amit már tegnap jegyzőkönyvbe mondott. *Szapkovszky Teofil* rendőrhadnagy kihallgatta ma *Bilicska Ferenc* német, a tettes anyját, aki elmondotta, hogy a megölt vasutas öt esztendeje járt már a házukhoz és valamenyien komolyan gondoltak arra, hogy elveszi a leányát és csak akkor lett hidegebb, mikor már szerencsétlenné tette. *Bilicskáné* elkérte *Grőn* főkapitánytól azt a fényképet, melyet *Erdősről Rasztig István* detektív készített a gyilkosság színhelyén. *Hangos* zokogásra fakadt, mikor a képet átvette és az elhunytól a történetek ellenére is szimpatikusan nyilatkozott. — Ma fejezte be a rendőrség a nyomozást *Klein Ferenc* szabó, a Magyar-utcai merénylő bünyében is és őt is átkísértette az ügyészséghez. *Klein* ma is azt hangoztatta, hogy ő nem ölte meg *Benénét* akarta elpusztítani, hanem azt a fiatal embert, akiről azt hitte, hogy nőül fogja venni a háziasszonyát. Annyira elvesztette az ítélőképességét — ugymondotta, — hogy mikor reggel bement *Benéné* lakására, egyáltalában nem tudta, mit cselekszik és nem is emlékszik arra sem, vajon az első lövés megtörtént-e után még egyszer foggyvert fogott e az urinőre.

— **Ágyuharc három terrorista ellen.** Különös harc volt ma délután Lotzban. Néhány rendőr tegnap délután őrjáraton volt, amikor találkozott három politikai terroristával. A terroristák lövöldözni kezdtek és a rendőrök közül hárman megsebesültek. Azután a terroristáknak sikerült egy épületben elbujni. A rendőrök megostromolták a házat és estig tartott a harc. A terroristák valóságos golyózáport adtak. A rendőrök késő este eltávoztak és ma reggel folytatták az ostromot, de a terroristákat nem tudták kiűzni helyükből. Ma délután radikális módszerhez folyamodott a rendőrség. A tüzelraktanyából 4 ágyut vitték ki és azzal kezdték meg az ostromot, de előbb a szomszédos házakból is kiköltöztették a lakókat. Az ágyuharc még a késő esti órákban sem ért véget. A terroristák golyózáppal feleltek és több rendőr súlyosan megsebesült.

— **Mikor az oszták magyar bank nem fizet.** *Nagyváradról* jelentik: Már két hónappal ezelőtt megtörtént az a kellemetlen eset, hogy az *Ostrik Magyar Bank* nagyváradi fiókjá nem tudott fizetni, mert az avizót a posta tévesen *Nagyszombatba* küldte. Ugyanez az eset ismétlődött november elsején. A bank bécsi főintézete által küldött egy millió koronás avizó nem érkezett meg október utolsó napján, pedig Bécsből idejében elküldték. A közös bank nagyváradi fiókjá nem tudott fizetni, pedig október 31-én van legnagyobb szükség a bank készpénzére és a bank pénztárának néhány órai szünetelése is valósággal megbénította a kereskedelmi életet és forgalmat. Ilyenkor sehol sem lehetett pénzt előkeríteni és így történhetett meg, hogy az alkalmazottak igen sok helyen nem kapták meg fizetésüket, csak november 2-án érkezett meg a postán eltévedt avizó. *Hiemesch Frigyes* az *Ostrik Magyar Bank* nagyváradi fiókjának főnöke tegnap bejelentette az esetet *Siket Traján* postaigazgatónak, aki a legszigorúbb vizsgálatot indította meg, hogy a mulasztásért kit terhel a felelősség.

— **A Nobel díj nyertesei.** *Stokholmból* jelentik: A kémiai Nobel-díjat *Curiené* fogja megkapni, aki ezt a díjat már egyszer megosztotta a férjével. Az irodalmi díj *Maeterlincké* vagy *Schönherr* *Károly* lesz.

— A tartalékos tiszti szemle. Beacsillag holnap az aradi utcába egy csomó régi uniformis. Bágyadt ózi napsugár törlik meg a kifényezett rézgombokon, öreg rezervista hadnagyok kihúzzák magukat és megpróbálják a ruganyos lépést. Holnap, november negyedikén, van a tartalékos tisztek főszemléje. A vidám önkénteskorban még új és fényes uniformis most már kissé ócska, kopott és főleg szűk. A kabát nem gombolódik, a nadrágba nem lehet beletérni, csak az átalakított csákó marad használható. De azért van a jó kis feleség, hogy leszedje a kabátból a gombokat és a pocakhoz mértén varrja fel. A nadrágon is bonyodalmas szabászati ténykedések eszközöltek. A kard még megvan, a háziáldás mellett lóg a falon. De hát az agglagények! A harminckétéves honvédek! Azoknak az uniformisa már rég kihűlt valamelyik csendes zálogház poros polcán. Mit tesz ilyenkor a tartalékos? Elvándorol az uniformiskölcsönző boltba és kiruházkodik. Nézi, nézetegeti magát a tükörben, nagyon meg van magával elégedve, aztán kocsióra ül és kihajtott a várba. Ott esetleg összebarátkozik néhány régi, régi, majdnem elfeledett bajtárossal, aztán átveszi a felső parancsokat, komolyságot erőltet az arcára, félszegen szalutálga, elnézi a rekrutákat a kaszárnya udvarán és merengő lélekkel, ábrándozva ballag haza. Hej, mikor ő még feszes, boldog, könnyelmű önkéntes volt!...

— Gyerek tragédiák. Untewinger Gyula kiejenői másfél éves gyerek ma játszadozás közben beesett a rucauszatóba. Mire észrevették, már megfulladt. A szülőket gondatlanság terheli. — Vágó István nagykamarási négy és fél éves gyerek anyja mellett a konyhában játszadozott. A nyitott tűzhelyből szikra pattant ki, melytől meggyuladt inge és ruhája. Mire a tüzet elfojtották, oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy még a délelőtti folyamán meghalt.

— Különös ügyvédi felszólítás. Már Arany János megverselte, hogy a magyar ember még a fiamüle füttyéért is képes perbeszálalni. De még jó Arany János sem gondolt olyan különös perre, aminőt egy temesvári ügyvéd helyez kilátásba. A dolgot azon kezdődött, hogy az ügyvéd lakást változtatott. Már október elején beköltözött új lakásába, de a régi lakás kulcsát novemberig magánál tartotta, mert házigazdájától nem a legjobban vált el. Közben egy peres fél kereste az ügyvédet a régi lakásán. Ott kurtán azt mondták neki: „Az ügyvéd ur elköltözött a domtemplom mellé.” Az atyafi el is indult a keresésére, hogy milyen eredménnyel, azt az ügyvéd következő levele mutatta, amelyet a volt házigazdájához intézett:

K. E. ügyfelem nevében ezennel felszólítom önt, hogy 2 korona munka mulasztási költséget nevezett ügyfelemnek 3 nap alatt irodámba kifizetni sziveskedjék, mert ellenkező esetben kénytelen lennék önt ügyfelem utasításához képest perelni. — Nevezett ügyfelem ugyanis arról panaszkodik, hogy ön őt félrevezette azzal, hogy ön irodámat a domtemplom közlébe helyeztem át. Ezen eljárása folytán ügyfelem kénytelen volt egy egész órán át irodámat a domtemplom körül keresni, miután a fenti munkamulasztási kára merült fel.

— Öngyilkos ápolónő. Fővárosi tudósítónk jelenti: A szövetség utcai Poliklinika egy fiatal ápolónője, a feltűnően szép Kriszt Erzsébet ma öngyilkos lett. A tizennyolc éves leány hat hét előtt került a Poliklinika belosztályára. Tegnap este, úgy mint rendszeren, az inspekciós orvossal végigjárt a kórtermen és pontosan teljesítette az orvos rendeléseit. Fél óra múlva aztán sürgősen hívták az inspekciós orvost: a szép ápolónőhöz. Szublimátot ivott. Az orvos injekciót, ellenmérget alkalmazott, de mindhiába. Kriszt Erzsébet egy félóra múlva halott volt. Ugy mondta, azért lett öngyilkos, mert a barátja, egy ügyvéd, szakított vele.

— Adomány. Az Aradi Kereskedők Köre háziépítési alap javára Auszterweil Zsigmond 60 koronát adományozott, melyért ezuttal is hálás köszönetet mond, Tedeschi Viktor elnök.

— Árokba fordított kocsi. Fantó Bernát, a gyulai kenyérsütőde pénzeszedője ma reggel Miklakára ment. A határban a lovak a hegyaljai motoros zakatolásától megbokrosodtak, a kocsit az árokba rántották. Fantó leesett és a ballábát eltörte. A kórházba szállították. A lovakat sikerült megfékezni.

— Válasz számos kérdezősködéésre. Tudomásunk szerint ma a legjobb szépítő szer a dr. Biró-féle Havasi Gyopár Crém. Kapható a Gyógyszertárakban és drogueriákban. 5093

— Embercsoda a vásárban. A vásár tervtana alatt a Béla téren lép föl Mustafa fakir Egyiptomból. Ez az ember élő csoda, tűz nem fogja, szurás nem vérzi, különösen orvos körökben kelt méltó föltűnést. Művészetét nagyobb varieté színpadokon mutatta be és mindenütt csodálatot keltett. Az érdekes mutatványokra felhívjuk a közönség figyelmét. Mustafával van Ivici a 7 éves kis művészfiú, akinek produkciói szintén meglepőek.

— Perzsaszőnyeg raktáram Weitzer János utcában, leányiskola épületében — a főpostával szemben — megnyitottam. Tisztelettel: Schwarz Zsigmond. 4867

— Deutsch Sándor okl. táncitanító 1911. évi november hó 15-én kezdi meg második táncanfolyamát az Ipartestület dísztermében, melyre beiratkozni már most lehet a táncintézetben, vagy Bercsényi M.-u. 18. sz. alatti lakásán. — Külön délutáni ifjúsági diák kolon. 5237

— 80 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Vidékre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izsó kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőraroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 4510

TARKASÁGOK.

(A sok nyelvű nők.) Egy aradi hivatalnokot megszólította minap a legismertebb aradi nyelvtanárnő.

— Hallom — mondta a tanárnő — hogy az ön bájos leánykájának, a cukros Elvirának különös nyelvérzékeny van. Azt a kis leányt érdemes volna németül, angolul, franciául taníttatni.

A papa tiltakozó kézmozdulatot tett:

— Isten ments! Egy leánynak teljesen elég, ha egy nyelven tud.

— Ugyan hogy mondhat ilyent!

— Nem tehetem, — szölt az apa — a jövődöbeli vömre való tekintettel se tehetem.

— Mi köze ehhez a jövődöbeli vejjének? — tudakolta csodálkozva a tanárnő.

Szüyi mosolylyal felel: a hivatalnok:

— Én tudom, hogy van köze. Én tudom, hogy az én drága jó feleségem csak egy nyelven beszél, de — jaj! — az is sok...

(Minden megváltozik.) Birósági tárgyaláson vagyunk. Egy elegáns fiatalember a vádlott, akit azzal vádolták meg, hogy valamelyik urileány ellen pikáns gyanasításokat koholt.

— Ha bocsánatot kér, — mondja a megsértett leány apja a vádlottnak — akkor a leányom visszavonja a panaszát.

Dicsően vont vállat a férfi:

— Nem kérek bocsánatot!

A bírő nem állhatta meg, hogy meg ne intse a fiatal embert:

— Különöseks maguk mai fiatal urak. Valaha a férfiak tűzbe mentek volna a nőkért, most pedig...

Krenner Zoltán dr. ügyvéd, aki jelen volt a tárgyaláson, félhangon közbeszólt:

— Most pedig tűzbe jönnek a nőkért.

(A síró lakó.) Ez a jelenet még tegnap történt, tegnap, amikor társzekereken cipelték el a kisteigerolt szegény lakók holmiját. A Weitzer János-utcában egy, butorral fölpackolt kocsi mellett sirdogált egy napidíjas. Valamelyik kartársa arment és csodálkozva kérdezte:

— Miért sírsz? Hiszen már elmult halottak napja.

— De én még most is sírok.

— Hát kit síratsz?

— A háziuramat.

— Mi az, hát meghalt? — szölt emez.

— Nem halt meg és én épen azért sírok.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Naptár. Tisztelettel felkérjük mindazokat, akik helyben valamint a vidéken a naptárra vonatkozólag a pótlás végett megküldött ívet eddig be nem küldötték, sziveskedjenek azt a naptárnak idejekorán való elkészítése érdekében sürgősen hozzánk juttatni.

Nomen. Volt itt 80 után is.

Pankota. Megnézzük és megüzenjük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az aradi ózi terményvásár. A Boros Béni-téren ahol a heti gabonavásár szokott lenni tegnap és ma nagyobb élénkség uralkodott. Diót, almát, szilvaizt, babot stb, áruló erdélyi kereskedők és román emberek sátrai sorakoznak a gabonát kínáló parasztok kocsijai mellé. Mintegy 20 waggon dió került eladásra, amelyér. 30-32, szilvaizért 31-32, babért 15 forintot fizettek.

— A Belvárosi Takarékpénztár új igazgatója. A Magyar Bank igazgatósága tudvalévőleg Székely Ferencet, a Belvárosi Takarékpénztár elnökét hívtá meg vezérigazgatói tisztére. A Belvárosinál Veres József igazgató lesz a vezérigazgató, Székely Ferenc azonban továbbra is megmarad az intézet elnöki székében. Hogy a két előkelő részvénytársaság között még szorosabb kapcsolat teremtsék, a Belvárosi Takarékpénztár legközelebbi közgyűlésén igazgatósági tagjává választja Károlyi Imre grófot, a Magyar Bank egyik nagyrészvényesét és igazgatósági tagját.

— Élelmiszer árstatisztika. Budapestről jelentik: Ma délelőtti tartották meg az Országos Statisztikai Hivatal helyiségeiben a drágaság okának felderítésére szolgáló árstatisztikai ankétet, melyen Arad várost Lócs Rezső gazdasági tanácsnok képviseli. Vargha Gyula miniszteri tanácsos elnök nyitotta meg az értekezletet és vázolta annak céljait, rámutatva arra, hogy az Országos Statisztikai Hivatal a piaci árak fontos szociális hatását az egész fogyasztó közönség javára akarja értékesíteni és ezért egyéges árstatisztikát kell teremteni. El kell dönteni, vajon csak az élelmiszerek, vagy az ipartermékekre vonatkozó adatokat is gyűjtsék-e, ki végezze a gyűjtést és mint lehetne a gyűjtő szakértelmét és megbízhatóságát biztosítani. Ebben a munkában különösen a kereskedelmi és iparkamaráknak jut fontos szerep. Bug János dr. előadó azt ajánlja, hogy a nagyobb városokban külön bizottságok alakítandók, melyek az adatok forrását ellenőrizzék. A megjelentek közül különösen a kamarák képviselői vettek részt a vitában, amelyet holnap folytatnak.

Aradi gabonavasar.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 3.

November hónap az időjárás menetében változást hozott. Az idő hidegre fordult és ezzel egyidejűleg a vetések mikénti telelésének kérdése nyomul előre.

A gabonaüzlet irányzata szilárduló, az árak tartottak:

Elkelet a mai piacon:	
500 mm. buza	11.00—11.10
300 mm. új tengeri	8.00—8.20
— mm. rozs	9.20—9.30
— mm. árpa	8.40—50
— mm. zab	9.—
6 tengeri	9.—

As árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Budapest, november 3

Készáru.

Amerika 1/2 el olcsóbb. Kínálat, vételvedv mérsékelte, 20 ezer mm. változatosan.

As árak 50 kilonként számítva:

Határidő.

	Délt sziat	2 órat sziat
Buza 1912. áprilist	11.89	11.90 11.95—11.96
Rozs 1912. áprilist	10.40—10.41	10.44—10.45
Arpa 1912. májusi	8.55	8.56 8.59 8.70
Zab 1912. áprilist	9.63—9.64	9.65—9.66

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. november 3

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	—	10.95—11.00
77	—	—	—	11.05—11.10
78	—	—	—	11.10—11.15
79	—	—	—	11.20—11.25

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	—	10.85—10.90
Ros	—	—	—	9.30—9.35
Arpa	—	—	—	8.40—8.45
Zab	—	—	—	8.55—8.60
Tengeri	—	—	—	8.90—9.—
Tengeri (új)	—	—	—	7.60—7.65

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— November 3. —

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	110.70
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	90.90
Magyar koronajárdék 8 ^o / _o	79.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	92.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	215.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	153.—
Osztrák járdék papírban	91.50
Osztrák járdék esztibe	94.75
Osztrák járdék aranyban	115.25
Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	157.—
Osztrák magyar bankrészvény	19.80
Magyar hitelbank-részvény	843.50
Osztrák hitelintézet részvény	643.50
Oestr.-magy.-államvasuti részvény	735.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.22
Német birodalmi márka	117.76
London vista	241.15
Páris vista	95.85
20 márkás arany	23.64

Kőbányai sertéspiao.

— Nov. 3. —

November 2. Magyar elsőrendű: Fialat nehe (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 149—152 fillér. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 158—160 fillér. Közép (páronkint 240—280 klgr.) 164—172 fillérig.

Sertéselészám: 1911. évi október hó 30. napján volt készlet 27737 drb. — 1911. október hó 31 én felhajtattott 425 drb, — 1911. október 31 én elszállított 18 drb, — 1911. nov. 2. napjára maradt készletben 27982 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: oszandes.

Felolós szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szombaton, 1911. november hó 4-én

A) bérlet

A) bérlet

Csiky Gergely ciklus

III. szám.

Mukányi.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta: Csik Gergely. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Mukányi	Várnai Jenő.	Szeredi Ödön	Delli Lajos.
Olga, neje	Kápolnay J.	Zápolya Ignác	Polgár S.
Piroska	Harmath J.	Kozák Manó	Gyöző A.
Margit	Vendrey V.	Varkonyi	Dr. Beregi S.
Darvai	Keszler Ede	Ózv. Vargáné	Benkőné
Ella	Novák Irén.	Rózsa-terki	Vas J. nő.

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Utánla Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma szombaton, 1911. november 4-én:

1. A papucsos diadala. kacagtató.

Zigomár barátnője vagy a

tolvaj királynő

(Cartouche hercegnő.) A legszenzációsabb és legújabb detektív sláger 4 felvonásban.

Előadások délután fél 6 órától.

Árnyak: Pályázóként 1 kor. Zártkör 1 kor. Eszt 20 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruhatár. — Buffet.

URANIA

mezőfőnykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett)

Ma szombaton, 1911. november 4

1. Ünnepek a prefektusnál. Humoros. — 2. Egy szalmaszál miatt. Komikus. — 3. Színész mint katona. Humoros.

A dohánygyári leány a leánykereskedők hálijában, Szenzációs társadalmi dráma 2 felvonásban. 1400 méter.

21 óráig este 11 óráig

Árnyak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A költyet kéretnek a nézőtören kálap nélkül megjelözn.

As előadások tartama 2 óra.

As előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

SPECIALIS

ORVOSI LABORATORIUM

SZABADSÁG-TÉR 2. SZÁM ALATT.

A vizelet vegyi és bacterologiai vizsgálata (gonococcus, coli stb.), spirocheta és ondivizsgálatok, a bőr függelékének (haj, köröm stb.) és efflorescentiáinak górcsövi vizsgálata a

WASSERMANN-FÉLE VÉRVIZSGÁLAT

a legnagyobb gondal és a legmodernebb laboratoriumi segédeszközökkel végeztetnek.

Dr. WERNER SÁNDOR,

urologus és bőrgyógyász. 5220

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Nagy Sándor
szobrász
Arad, Kossuth-utca 4. sz.
(Mairovitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív szobrász munkákat

a. m.: portrékat természet és fénykép után, dírműveket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítésmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legolcsóbb ártért. 4407

Csillárok,
Villamos felszerelések
legolcsóbban

Diamant-nál
Atzél Péter-utca 2. (székhely)

Vásárra bejövő vidékiek! Décsi Gézánál,
Ne feledjenek el 60 fillérért 12 darab Forrai-utca. (Brunner mellett.) Felvé-
„Enyveshát“ fényképet telek villanyfény mellett esős időben
készíttetni. is történnek!! Ujdonság!! Színes fényképek!!

A legelegánsabb női felöltők
csak

**GYÖRGY
MENYHÉRT
ÉS TÁRSA**

Női felöltők
Áruházában

TELEFON:
855.

ARAD

ANDRÁSSY-TÉR 8

a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy a legelegánsabb téli Modelljeink teljes számban raktáron vannak, melynek megtekintését kérjük.

Eladó

helyben egy jó eredménnyel működő, villanyerőre berendezett

iparvállalat,

mely a tulajdonos halála miatt eladó. Szakértelem nem szükséges, A vállalat havi 700 korona tiszta jövedelmet hajt. — Értekezhetni lehet d. e. 9—11 és d. u. 3—5 Imre és Neuman Általános Ügynököknél Aradon, Deák Ferenc-utca 83. I. 5301

**Virág
Kálmán**

építőmester

elvégezte magán- és bérházak, valamint nyaralók stilszerű tervezését, művezetését, felépítését és leszámolását. Ugyancsak gazdasági épületek, silos és mindennemű beton és vasbeton munkák szakszerű elkészítését iroda és gyártelep:

3821

ARAD,

Erzsébet-körút 59. sz.

Telefon szám 65.

Jó teához nem kell reklam

hanem finom

RUM szükség, amely

már literenként 2 koronától kezdve kapható 5385

a Körösvölgyi Pálinka Raktárnál

Schwarz Pál vezetése alatt
Andrássy-tér 5. (Almay-palota.)

Ugyanott valódi kisüsti szilvrium, törköly, seprő, csereesznye és

baraczk pálinka
gyári árak mellett beszerezhetők.

**Alkalmi vételek
és eladások**

Ékszer-tárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Wetzler János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átöröklésnek

TELEFON 438.

TELEFON 438.

Rosenblüh H. és Tsa

értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy a most folytatott leltár teljesen befejeződött.

Még soha olyan olcsón nem volt alkalom vásárolni.

A következő cikkek kaphatók:

Óriási mennyiségű szövetmaradékok félárban.

Gyapju és mosódelainelek.

Egyes abroszok és kávések.

Maradék vásznak.

5329

Női és gyermekharisnyák.

Szőnyegmaradékok — kiseleztezt nagy szőnyegek csekély szépséghibával.

Egyes szövettüggönyök.

KÖLTÖZKÖDŐK FIGYELMÉBE. LOVAS KÁROLY

Ajánlom parkettás lakás, ablak és szőnyeg tisztítási vállalatomat, egyben felhívom a t. közönség b. figyelmét, legújabb módszerrel berendezett **poloska** írtásomra, jótállás mellett, ugyancsak tűzifa felhordást elvállalok naponta a kamrából lakásokba.

Arad, Mihály-utca 86/B.

TELEFON 789.

4497

TELEFON 789.

K30000

CERES-DIJ-KIÍRÁS

Azon céből, hogy a CERES-ételsirt ott is bevezessük, a hol azt régi szokásból vagy megokolatlan előítéletből kifolyólag meg nem használják, azon kéréssel fordulunk hű vevőinkhez, a kik meggyőződésből és praktikus tapasztalataik alapján használják ezen cikket, miszerint a következő kérdésekre válaszolni sziveskedjenek:

1. Mi készítette Önt arra, hogy a Ceres-ételsirral kísérletet tegyen? 2. Milyen előnyel vannak ezen ételsirnak más ételsirokkal szemben? 3. Mely előnyei teszik azt Önre nézve nélkülözhetetlenné? 4. Ismerőseit hogyan győzi meg ezen előnyökről?

Ezen kérdésekre vonatkozó jó válaszokra a következő díjakat tűzzük ki, a melyek kioszoltatnak:

1 díj á K	1000 = K	1000	20 díj á K	100 = K	2000
10 díj á K	200 = K	2000	1000 díj á K	20 = K	20000
Osszesen	K. 3000			K. 22.000	

Azon pályázók között, a kik a feleletek külalakja és tartalma folytán különösen jó válaszokat küldenek te, a következő nyeremények kerülnek kiosztásra:

1 nyeremény á K	1000 = K	1000	5 nyeremény á K	200 = K	1000
2 nyeremény á K	500 = K	1000	20 nyeremény á K	100 = K	2000
			K. 2000		K. 3000

Egy pályázati bíróság, melynek összeállítását annak idején az újságokban közölni fogjuk, el fogja dönteni, mely válaszok fognak a 25.000 Koronát kitevő díjak kioszthatása céljából kioszoltatni és mely pályázók kapják meg a 28 nyereményt, melyek összege: 5000 K.

K. 30.000

Ezen pályázaton mindazok részt vesznek, a kik fenti négy kérdésre vonatkozó jó választ alantli cégnek legkésőbb 1911. évi november hó 15-ig beküldik és legalább öt papírszalaggal (1/2 kg os Ceres-kockák vagy csomagokról) azt igazolják, hogy a mi Ceres-ételsirunkat fogyasztják: minden további öt szalagért a jó válaszok beküldője egy-egy további sorszámmot kap és ezáltal a sorsolásnál kétfős, illetve többszörös esélye van.

A húzás a jegyzői szabályzat 88. szakasza értelmében a cs. k. közjegyző, Dr. Kopetz H. R. ur jelenlétében s irodájában 1911. évi december hó 20-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni. A nyertesek a díjakat azonnal megkapják, minden levonás nélkül. Az összes nyertesek jegyzéke kinyomattatik és kívánatra bárkinek beküldetik.

6893

SCHICHT GYÖRGY R.-T., „Díj pályázat“, AUSSIG, BÖHMEN.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE
Aradi és csanádi vasutak palotája

ÁRJAINK A LEGMODERNEBB GI.
PEKKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZETEINKET,
HOL A LEGEGYSZERŰBB BEKÖTÉSTŐL
FOGVA A LEGFENYESEBB KIÁLLÍTÁSÚ
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

DISZMŰMUNKÁK
MONTIROZÁSOK
ÍRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

Hatóságilag
engedélyezett
kiárusítás.

Meglepő olcsó árak-
ban lesz az egész
raktár kiáru-
sítva.

Kérem a hölgyeket le-
hetőleg a délelőtti órák-
ban befáradni, mert dél-
után az igen nagy forga-
lom miatt nem vagyok
képes oly jól kiszolgálni.

5033
Tisztelettel
Hoffmann
SÁNDOR
ARAD,
Színház-épület.

Földbirtokosok!

5044

Háztulajdonosok!

Folyósítunk gyorsan

a legelőnyösebb feltételek mellett
jutalék előleg nélkül, a becsérték 2/3-áig

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOG KÖLCSÖNÖKET
ÉS VESZÜNK BIRTOKOKAT PARCELLÁZÁS CÉLJÁBÓL.

Kívánatra főtisztviselőnk személyes tárgyalás céljából saját költségünkre kiküldjük.
PROPPER és ÖRLEI bank- és váltó-üzlet Budapest, Andrassy-ut 32.

Értesitem a n. é. közönséget,
hogy f. évi november 1-től a Karo-
lina-utca sarkán volt Müller-házban

kávémérést
kifőzéssel

nyitok. Naponta friss kávé, orosz
tea és sütemények, ebéd és vacsora
abonnensek elfogadtatnak. Elsőrendű
főzőnő és jó kiszolgálás áll ren-
delkezésre. 5058

Szives pártfogást kér tisztelettel

Garai Károly.

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték
szerelő bádogos. Készítmo-
dern butor veretot. Fém-
csiszolás, galvanizálás.
(Nikkelezés, vörös és sár-
ga rezezés, horgonyozás,
ónozás, aranyozás, ezüs-
tőzés.) 3341

Galvanoplasztikai munkák

Költözők figyelmébe!

Világos világítási berendezéseket
csillárokkal

együtt kedvező ártól feltételek
mellétt szerei és szállít

KOCH DANIEL

Telefonberendezési vállalat
Arad, Deák Ferencz-v. 42.

INGYEN!

adok gumi-sarkot a nálam vásá-
rolt női cipőkre.

Okt. 31-ig mélyen le-
szállított árak.

Üzletemet nov. 1-én ugyan e házba
áthelyezem és azt megnagyob-
bitva a legfinomabb

női, férfi és gyermek-
cipőkkel,

valamint a legfinomabb kala-
pokkal és

uri dviatcikkekkel
felszerelve Aradon még nem létezett

olcsó árakban
árusítom. Olcsóságomról tessék
meggyőződni. 4011

Iványi Menyhért

cipő raktára ARAD, Forray-utca
(Gr. Hunyady-palota.)

Barthl János

épület és műlakatos
Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkákat, u. m.:

épület-vasalásokat, vaskerítése-
ket, sirrácokat, takaréktűzhe-
lyeket és minden javításokat

pontosan és jutányos áron.
Költségvetéseket úgy helyben, mint
vidéken díjmentesen készít.

Jó házból való fiu tanuló felvétetik.

A n. é. közönség becses párt-
fogását kéri. kiváló tisztelettel

6305 **Barthl János.**

MEGHIVÓ.

A magyar automobil részvénytársaság

Westinghouse rendszer

aradi bej. cégnek **f. évi november hó 9-én, délután**

3 órakor Aradon, a városháza tanácstermében tartandó

rendkívüli

közgyűlésre.

Napirend:

1. Az igazgatóság lemondásának bejeletése és részére a felmentvény megadása.
2. Új igazgatóság választása.
3. Alapszabályok 25. §-ának módosítása.

Az alapszabályok 17. § a szerint minden részvény birtoka a közgyűlésen való részvételre és egy szavazatra jogosít. Felkértem a t. részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, hogy részvényeiket a közgyűlést megelőzőleg leg-
alább 3 nappal Aradon a társaság pénztáránál, vagy Budape-
sten a Magyar Általános Hitelbanknál, elismervény ellenében,
letétmenyezni sziveskedjenek.

Az igazgatóság.

A Kossuth Lajos- és Varjassy József-
utca sarkán lévő (volt Margit-sütőde)

üzlethelyiség és lakás

folyó évi december hó 1-től

kiadó.

5349

Értekezhetni ugyanott.

Kereskedelmi iskolát végzett

fiatalember

esetleg

gép- és gyorsírásban jártas kisasszony

helybeli részvénytársaságnál

azonnali belépésre

alkalmazást talál.

Irodai gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. — Ajánlatok

„Gyors munkaerő“ címen a kiadóhivatalba küldendők. —

Ugyanitt egy ovadékképes irodaszolga és pénzbeszedő felvétetik.

Egyedül álló
villany-gépekkel felszerelt
iparvállalat

azonnal átadó

Értekezhetni lehet:

Imre és Neumann

Általános Ügynököknél
Deák Ferenc-utca 33. I. ba'ra.

Kétszobás udvari új lakás
azonnalra is

kiadó

Flórián-utca 6b sz. alatt.

Bővebbet ugyanott az 5.
ajtó szám alatti lakásban. 5355

Musztafa keresztülutazása hazájába.

Szombaton, vasárnap és hétfőn a Béla-téren látható
Musztafa egyiptomi fakir Kairóból.

Itt még nem látott világsoda, eléghetetlen és megsérthetetlen ember.
Az orvos urak meghívotnak ezen világsodás dolog ellenőrzésére.

A huszadik század első talánya!

Páratlan a maga nemében!

5608 - 1911. szám.

5348

Faeladási hirdetmény.

A Dezső Ádám író seléndi kegyes alapítványhoz tartozó, Aradvármegye Selénd község határában, az Arad-csanádi Egyesült Vasutak bokszei állomásának közelében fekvő erdőbirtokból a vonatkozó gazdasági terv szerint esedékes 8. 9. kat. holdnyi részén levő 1488 tm³-re becsült tölgy-, cser- és gyertyánfából álló tövön található fakészlete az 1911. évi november hó 27-én délelőtt 10 órakor Mezőhegyesen, a m. kir. állami ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében, zárt ajánlatok benyújtásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

A hivatalosan megállapított becsár egyszersmind kikiáltási ár 7901 (Hétezerkilencszázegy) korona; bánatpénz 790 korona.

Az egy koronás bélyeggel ellátott s kellően kiállított és lezárt írásbeli ajánlatokhoz fentjelzett bánatpénz készpénzben, vagy ovadékképes magyar állami értékpapirokban csatolandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő az eladási és szerződési feltételeket ismeri és azokat kötelezőül elfogadja.

Az ajánlatok a már jelzett helyen 1911. évi november hó 27-én délelőtt 10 óráig nyújtandók be, később érkező, vagy a feltételektől eltérő ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint a részletes becslési adatok a mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében, továbbá az aradi m. kir. állami erdőhivatalnál megtekinthetők, illetve megszerezhetők.

Mezőhegyes, 1911. október hó 31-én.

Mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok igazgatósága.

Uj üzlet!

Tömeges pénztakarítást érhet el, ha Czitter Dezsőnek újonnan megnyit

VERSENY ÁRUHÁZÁ-BAN

Weitzer János-utca főpostával szemben szerzi be férfi és női, őszi és téli divatcikkeiket u. m. csipkeszövetek, csipkék, selymek, női kosztümkelmék, francia flanel, barchet, férfiszövetek, ugy-szintén női és férfi felöltő szövetek, melyek legjutányosabb gyári árakban vásárolhatók. **Minden-nemű maradékok feltűnő olcsó árban lesznek árusítva.**

Kérem mindezekről vételkényszer nélkül mielőbb meggyőződni!

Szíves pártfogást kér:

CZITTER DEZSŐ

verseny áruháza.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

5322

Amennyi rovatoz minden sor 453-
sorsot beírásának ára 4 fillér,
vasnapiak botákkal 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadó: József József
Kiadóhivatali telefon 151. sz.
Székhely: 887. sz.

Az apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidéki és apró hirdetések posta útványon történik — a levélben a műveg elől — vagy levélbélyegben. Teljesítményül a hirdetés száma mindenkor közzétett. A kiadóhivatalban, (a jelölt rovatozókat kivéve) hirdetésért nem szednek díjat a kiadóhivatal, az esetleges, válszabályozás esetében. Az apróhirdetéseket díj a számai száma mentes számítók. Minden sor 4 fillér, vasnapiak botákkal 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vasnapiak botákkal kívánt nyak a közzététel előzetes megbeszélésével. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatalban díjmentesen megmarad. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

szépeket valamely jellege alatt kére-
nek a kiadóhivatalba, ne tessék
eredeti okiratokat mellékelni, mert
értjük semmiféle felelősséget nem
vállalunk. Azokat az ajánlatokat,
melyeket az apróhirdetés megje-
nésétől számított 4 héten belül
szívesen elfogadjuk, a kiadóhivatal
megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Nőül vennék

egy izraelita vallású leányt, kinek
5—6000 korona hozománya van,
szíves ajánlatokat kérek a kiadó-
hivatalban „Divatáru kereskedő”
jellegre 1911. 5364

Női írók,

hajtjuk, legújabb, legdivatosabb
mintákban Vojtek és Weisznál.
II-3829

LEVELEZÉS.

Fehér Kereszt Szálló

(Braun) Kávéházában Mindenszentek
estéjén, e lapra diskretnen figyel-
messé tett bájos hölgyet (kék blúz)
esdve kérem „Hivatalnok 203”
jellegre főposta restante írjon, is-
meretség hogy lehetséges, vagy
legalább hol láthatom néha este
félhét után. 5330

Szőke, barna.

vagy fekete hajfestékek, természe-
tes élethű színekben. Hánzu Nestor,
Vöröskereszt Drogeria. 3621

Páros

élet a legszebb a világon — mondja
a nóta. Én is a párom keresem.
Jólelkű, kellemes megjelenésű fiatal
ember vagyok. Ajánlatokat „Mit
ér az élet egyedül?” címen a
kiadóhivatalba kérek. 5308

6 drb. eredeti

angol gummi óvszer 2 kor. Földes
Kelemennél. I-4781

Tündér

szép kis leány ismeretségét kere-
sem. Aki kíváncsi reám, írjon
„Fortuna” jellegre a kiadóba és
jelezzze a lapban. 5307

Elragadtatással

beszélnek mindenütt a „Molly”
kézfínomító kitűnő hatásáról. Egy
üveg ára 1 korona. Hánzu Nestor,
Vöröskereszt Drogeria. 3621

Vásárlást

vennék egy szép leánynak. Aki
reflektál rá, írjon „Mézeskalács” jel-
legre e lapba. 5309

607.

Higienikus gummi-ujdonság a leg-
jobb, 6 drb. 8 kor., 12 drb. 5 kor.
50 fill. Egyedárusítás Aradon:
Hánzu Nestor, Vöröskereszt Dro-
geria. 3621

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek

14—15 éves cselédleányt két tagu
családhoz. Kölcsey-utca 9a.

Béjárónő

felvétetik délelőttre Kölcsey-utca
9/a sz. alatt.

Önálló tapasztalt

szabásznő női divatszalonba szon-
nali belépésre kerestetik. Hauben-
schild Károlyné Balázsfalva Alsó-
fehérmegye. 5357

Fiatal

ügyes irodaszolga részvénytársaság
részére óvadékkal kerestetik. Cím
a kiadóhivatalban.

Oly házmester kerestetik

Kazinczy-utca 4. alatt, kinek fia
szobainasnak alkalmazható. 5359

Fiatal segéd

vegyeskereskedésembe alkalma-
zást nyerhet. Ajánlatok vagy sze-
mélyes megjelenés Wittenberger
Mórhoz, Kovászi. 5063

KIADO LAKÁS.

Ne írja ki

a kapujára, ha kiadó lakás
van, mert sok fölösleges
zaklatást zudít magára
a lakóra. Hirdessen az

„Aradi Közlöny”

apróhirdetésének „Lakás”
rovatozójában és minden alkal-
malanság nélkül kaphat
kedve szerinti lakót.

Kiadó

Dobó-utca 6. szám alatt, a Ferenc-
téri polgári iskola me lett újonnan
épült házban az I. és II. ik emeleten
udvari kétszobás lakás, fürdőszoba,
konyha és mellékhelyiségekkel.
Ugyanott egy magtár vagy rak-
tárnak való pince is kiadó. 5245

Kiadó

5 szobás modern uri lakás novem-
ber 1-től Karolina utcában, érte-
kezhetni Pollak József fűszer-
nagykereskedőnél. 5309

2 szobás

szép családi lakás, vízvezetékekkel
stb. Nagy Sándor u. 5. sz. alatt
elköltözés miatt azonnal kiadó. 5338

Elegáns

butorozott utcai szoba előszobával,
azonnal kiadó. Erzsebet királyné-
körút 1a. földszint. 5382

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves
parket-viassz használatával. II-3329

ALKALMAZÁST KERES.

Fiatal

keresztény fűszer- és vegyeskeres-
kedőségű állandó alkalmazást ke-
res. Cím a kiadóhivatalban. 5368

Rézmitő

D'vat és rövidáru szakmabeli 29
éves nős izr. egyén magyar német
és román nyelvismerettel jó eladó,
állandó állást keres. Vas Jenő
Halmagyescsucs. 5360

22 éves leány

háztartásnői állást keres, ki a
háztartásban teljesen jártas. Érte-
kezni lehet Szép Mihálynénál, Part-
utca 8. sz., egész nap. 5356

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni
akar, a legcélszerűbb, ha
az Aradi Közlöny apró-
hirdetéseinek „Vétel és
eladás” rovatát használja

Aradi Cipészek

Termelő Szövetkezete fióküzlete:
Csermón, Weinberger Menyhért. 3451

Földes „Margit-puderje”

legjobb legártalmatlanabb arcz-por
doboz 1*20 I-4731

Uj női kalap divatterem.

Uri bölgközönség szíves figyel-
mét felhívom Arad, Forray-utca
gr. Hunyady-palotában megnyitott
és modernül berendezett női kalap
divattermemre, ahol legelegánsabb
őszi és téli bécsi és párizsi modell
kalapok dus választékban legol-
csóbb árakban kaphatók. Kitűnő
tisztelettel Havas Gizella 4931

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját
Vojtek és Weisznál vásárolja; 6
darab 1 korona. II-3320

Házbér könyvek

kaphatók Pichler Sándor könyv-
és papír kereskedésében Arad,
Szabadság-tér 1. Telefon 308 sz.
2551

Likör aromák

mindenféle legfinomabb kávéházi
likörök előállítására Vojtek és
Weisznál. II-3529

Heti munkáslapok, és köny- vecskék.

A zsebkönyvecskéik erős vászon-
kötésben, javított új, célszerű vo-
nalozással 1 koronáért, puha vá-
szonkötésben 60 fillérért kaphat-
hatók Ingusz I. és Fia könyv- és
papírkereskedésében, Andrassy-tér
16. Telefon 517. 555

Dr. Schweimmer tanár

híntő pora szárít, szagtalanít úgy
felntőtteknek mint kisdeteknek
legjobb, 70 fillér Földes Kele-
mennél. I-4731

Eladó

egy jókarban levő két löerejű Ottó-
féle gázmotor, összes hozzátartó-
zóival, transmissió, szijjak, hűsítő
kazán, stb.

Vásáron át

Imakönyvek, szentképek kerettel
és lapban, meséskönyvek, papír-
árak, diaphania ablakpapir, lámpa-
ernyők, iskolatáskák, stiltartók és
minden egyéb áru mélyen leszáll-
ított árban kapható Krausz Paulin
színházépület 4481

INGATLAN.

Magyrr-utca 26. sz.

ház eladó. Bővebbet Dr. Ursu Já-
nos ügyvédnél, Máriaradnán. 5362

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos,
ugyanott 2 butorozott utcai szoba
Luther Márton-utca 1 sz. a., eset-
leg azonnal is átvehető. 5.83

OKTATÁS.

November 1-én

új gépirási, gyorsírási és könyvvi-
teli tanfolyam vette kezdetét. Tart
3 hónapig. Beiratkozhatni az egyes
szakaszokra is lehet. Díjtalan biz-
tos állásbiztosítás. Jelentkezni
lehet Ziffer Sándornál, József fő-
herceg-ut 7. 4904

Ha nem tud aludni

ne Bromot, de Vojtek és Weisz
hírneves rovarporát vegye. II-3326

KÖLÖNFÉLE.

Elveszett

csütörtökön este a Forray-utcától
a színházig vezető uton, esetleg a
színházban, egy női hosszú arany-
lánc, kis arany órával és egy füg-
gélékkel, az óra briliáns kövek-
kel s a négyszögű függelék egy
briliáns kövel, Rózsi névvel. A
becsületes megtaláló fényes juta-
lomban részesül Krausz Jenőnél,
Forray-utca (Gróf Hunyady-palota)
I. emelet. 5251

Férges baromi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és
Weisz baromi-féregpusztító sze-
retől. Siker garantírozva. II-4330

Két intelligens fiatallembert

elfogad uri család kosztra havi 70
koronáért. Esetleg teljes ellátásra
is. Csiky Gergely-utca 25. 5352

Férges baromiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz
baromi féreg porától. II-3506

Kossak Sándor

fényirdája

Arad, Weitzer János-utca 3.

Felvételek naponta 9-6 óráig.

5006

Női felöltők

Oriási választék legújabb őszi és téli újdonságokban.

Legújabb angol felöltők,
divatkabátok,
plüsch kabátok,
női bundák,
costümök,
leány- és gyermek felöltők,

gyermek ruhák,
kész aljak,
juponok,
divat bluzok,
gyászruhák, gyászbluzok,
Jutányos szabott áruk.

4147

Radó Gyula

uj divatáruháza Arad, Andrassy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.